Gemeente Ameland

Aan de gemeenteraad

Portefeuillehouder	Team	Bijlage	Datum	Onderwerp
Piet IJnsen	Sociaal Domein	1	15 november 2022	Advies scenario's organisatie toekomstbestendig welzijnswerk Ameland

Geachte leden van de raad,

Hierbij bieden wij u het adviesrapport 'Toekomstbestendig welzijnswerk, advies best passend toekomstscenario' van Haute Equipe aan ter informatie. Wij stellen u voor kennis te nemen van dit document.

Voorts informeren wij u over de stand van zaken rondom het traject 'Toekomstbestendige visie Welzijnswerk Ameland' en onze (voorgenomen) besluitvorming naar aanleiding van bovenstaand adviesrapport.

Adviesrapport Haute Equipe

Na de vaststelling van de 'Visie Toekomstbestendig Welzijnswerk Ameland' (voorjaar 2021), gaf de gemeente Ameland de opdracht aan de bestaande welzijnsorganisaties (Stichting Sociaal Cultureel Werk Ameland, 't Camminghahuus en t 'Wantij) om deze welzijnsvisie te concretiseren en tot één welzijnsorganisatie te komen. Omdat dit de drie welzijnsorganisaties niet is gelukt, heeft de gemeente uiteindelijk een stevige regierol gepakt om het welzijnswerk op Ameland toekomstbestendig te organiseren.

De afgelopen maanden heeft Haute Equipe, in opdracht van en overleg met ons, verschillende scenario's uitgewerkt waarmee de gemeente kan toewerken naar toekomstbestendig welzijnswerk op Ameland. Op verzoek van de gemeente zijn bij de uitwerking ook de functies van het gebiedsteam en de buurtsportcoaches betrokken en is er een scenario uitgewerkt waarbij de peuter- en kinderopvang los van het welzijnswerk worden georganiseerd, gericht op de vorming van Integrale Kindcentra (IKC's) in de toekomst. Voorts zijn de bevindingen van het rekenkameronderzoek Sociaal Cultureel Werk Ameland ook meegenomen in de uitwerking.

In het rapport 'Toekomstbestendig welzijnswerk, advies best passend toekomstscenario', formuleert Haute Equipe een advies voor het meest geschikte, passende scenario voor de organisatie van professioneel welzijnswerk (sociaal werk) op Ameland. Via de in het adviesrapport beschreven scenario's voor de dorpshuisfunctie en de peuter- en kinderopvang wordt er bovendien richting gegeven aan de toekomstige inrichting van de dorpshuisfunctie en de peuter- en kinderopvang op Ameland.

Jelmeraweg 1
9162 EA
Ballum-Ameland
Tel. 0519-555555
Fax 0519-555599

Postadres:
Postbus 22
9160 AA
Hollum-Ameland

info@ameland.nl
www.ameland.nl

Scenario's

De gewenste situatie voor toekomstbestendig welzijnswerk op Ameland wordt uitgewerkt in verschillende scenario's waarbij de voor- en nadelen in beeld worden gebracht. Op basis van de concretisering van de opdrachten voor het sociaal werk, de dorpshuisfunctie en de peuter- en kinderopvang zijn onderstaande vier scenario's uitgewerkt.

Scenario 1	De gemeente doet zo veel mogelijk zelf
	Variant 1: inclusief beheer dorpshuisfunctie
	Variant 2: exclusief beheer dorpshuisfunctie
Scenario 2	De gemeente besteedt zo veel mogelijk uit
	Variant 1: inclusief gebiedsteam
	Variant 2: exclusief gebiedsteam
Scenario 3	Beheer – schoonmaak dorpshuisfunctie
Scenario 4	Peuter- en kinderopvang

Het advies richt zich met name op een keuze tussen de scenario's 1 en 2 omdat daarbinnen een integrale oplossing wordt beschreven voor de drie functies (sociaal werk, de dorpshuisfunctie en de peuter- en kinderopvang) om het welzijnswerk toekombestendig te kunnen organiseren. Scenario 3 (Beheer – schoonmaak dorpshuisfunctie) en scenario 4 (Peuter- en kinderopvang) krijgen, in overleg met de betrokken organisaties, sowieso een vervolg.

Collegebesluit

Naar aanleiding van bovenstaand adviesrapport, hebben wij in onze collegevergadering van 15 november 2022 als volgt besloten:

1. Akkoord gaan met het adviesrapport 'Toekomstbestendig welzijnswerk, advies best passend toekomstscenario' van Haute Equipe.
2. Het voorgenomen besluit nemen om bij de scenario's 1 en 2 te kiezen voor scenario 1, variant 2. (De gemeente doet zoveel mogelijk zelf, exclusief het beheer van de dorpshuisfunctie.)

Onderstaande overwegingen hebben onder meer een rol gespeeld bij deze besluitvorming.

- Via scenario 1, variant 2 kan de gemeente de aansturing van het gebiedsteam en het sociaal werk (inclusief buurtsportcoaches) in één hand organiseren en uitvoeren. Dit versterkt de samenwerking en afstemming tussen de professionals.
- De gemeente geeft de voorkeur aan een scenario waarbij de inzet van sociaal werk los staat van de exploitatie van de dorpshuizen en de professionals eenvoudig ambulant kunnen werken, waaronder in samenwerking en afstemming met de vrijwilligers in de dorpshuisfunctie. Scenario 1, variant 2 voorziet daarin.
- Het beheren van de ruimten/gebouwen binnen de dorpshuisfunctie en het faciliteren van activiteiten in deze gebouwen dienen verantwoordelijkheden te blijven van de dorpsbewoners. Zij hebben hun netwerken, weten wat er speelt en kunnen hier met hun activiteitenaanbod snel op inspelen. Scenario 1, variant 2 voorziet daarin.
- Door voor scenario 1, variant 2 te kiezen, krijgen de inwoners, medewerkers, de organisatie en gemeente op korte termijn duidelijkheid over de positie van Stichting Sociaal Cultureel Werk Ameland.
- Een heldere keuze voor een (dit) scenario geeft op korte termijn rust en duidelijkheid.
- Het verdient de voorkeur een scenario te kiezen dat relatief snel ten uitvoer kan worden gebracht. Scenario 1, variant 2 voorziet daarin.
- Het te kiezen scenario moet een oplossing zijn voor de huidige situatie voor lange(re) tijd Scenario 1, variant 2 voorziet daarin.

Vervolg

Op korte termijn gaan wij in overleg met Stichting Sociaal Cultureel Werk Ameland, Stichting 't Wantij, Stichting 't Camminghahuus, Gebiedsteam Ameland, Sport Fryslân en de besturen van de Dorpsbelangen om de consequenties van de scenariokeuze te bespreken en om te horen hoe zij hierin staan.

Mede op basis van de uitkomsten van deze gesprekken, wordt het vervolgtraject ingezet. Daarbij zullen (vermoedelijk) globaal onderstaande stappen worden gezet.

- Raad informeren over de uitkomst van de bespreking en de vervolgstappen.
- Uitvoeringsplan/projectplan opstellen inclusief tijdspad en begroting (inclusief kosten inzake de afbouw van de welzijnstak van SSCWA).
- Uitvoeringsplan/projectplan bespreken met afvaardiging vanuit bovenstaande partijen.
- Definitief uitvoeringsplan/projectplan opstellen.
- Besluitvorming college en raad (afhankelijk van voortgang).
- Uitvoering geven aan uitvoerings-/projectplan.

Met vriendelijke groet,
Het college van burgemeester en wethouders

Leo Pieter Stoel
burgemeester

Roelof Burghoorn
loco-secretaris-directeur

Toekomstbestendig welzijnswerk

Advies best passend toekomstscenario

Versie: 9 november 2022

Inhoudsopgave

1. Aanleiding **3**

2. Vraagformulering en procesaanpak **4**

2.1 De procesaanpak 4

3. Concretisering toekomstbestendig welzijnswerk **5**

3.1 Het vertrekpunt 5

3.2 Definities welzijn/welzijnswerk/sociaal werk 6

3.3. De maatschappelijk opgaven en doelstellingen 7

3.4 Gewenste situatie afgezet tegen de huidige situatie 9

3.5 Opdrachtformuleringen sociaal werk, dorpshuisfunctie en kinderopvang 10

4. De verschillende scenario's **12**

Scenario 1. De gemeente doet zoveel mogelijk zelf 13

Scenario 2. De gemeente besteedt zo veel mogelijk uit 15
..... 16

Scenario 3. Beheer – schoonmaak dorpshuisfunctie 16

Scenario 4. Peuter- en kinderopvang 17

5. Vertaling financiële consequenties **18**

6. Uitgangspunten en wensen uit verkenning op de scenario's **20**

6.1 Uitgangspunten en wensen 20

7. Advies scenario's **21**

7.1 Advies 23

7.2 De voor- en nadelen. 23

7.3 De consequenties 23

8. Vervolgstappen **24**

Bijlagen

Bijlage 1 Uitwerking scenario's 26
Bijlage 2 Rekenmodel doorrekening scenario's 33

1. Aanleiding

De gemeente Ameland wil het welzijnswerk op Ameland toekomstbestendig organiseren. Hiervoor is een heldere visie op het welzijnswerk geformuleerd. Deze visie is van onderop, samen met de maatschappelijke partners, tot stand gekomen. Het is dan ook een gedragen visie die gebouwd is op drie kernwaarden, namelijk eigen kracht, vraaggericht werken en verbinding/samenwerken. Vanuit deze visie komt de wens naar voren om het welzijnswerk verder te professionaliseren door meer vraaggericht te werken, door de eigen kracht van inwoners te faciliteren en stimuleren en door meer samen te werken en verbinding aan te brengen in de bestaande voorzieningen en activiteiten. Het werken met één welzijnsorganisatie op Ameland wordt in deze visie als aanbeveling meegegeven.

Naast de wens om het welzijnswerk verder te professionaliseren is er ook een noodzaak om een toekomstbestendige organisatievorm te ontwikkelen, aangezien één van de grootste welzijnsorganisaties, Stichting Sociaal Cultureel Werk Ameland (SSCWA), een financieel onzekere toekomst kent. De gemeente Ameland voert momenteel gesprekken met het bestuur van deze organisatie om het tij te keren.

Belangrijk om mee te nemen in dit vraagstuk is de uitkomst van het rekenkameronderzoek dat recent is uitgekomen. In dit rekenkameronderzoek komt naar voren dat:

- Sturing (nog) onvoldoende is en de rol van het bestuur (nog) niet geprofessionaliseerd is bij de welzijnsorganisatie SSCWA;
- De financiële administratie van de welzijnsorganisatie SSCWA nog niet up-to-date is;
- De rol van opdrachtgever door de gemeente nog beperkt wordt ingevuld;
- De gemeenteraad betrokken is bij het visiedocument, maar geen actieve sturing en controle op doelrealisatie heeft;
- De gemeente de implementatie van het visiedocument nog niet goed heeft geborgd.

Na de vaststelling van de visie op het welzijnswerk heeft de gemeente Ameland de opdracht aan de bestaande organisaties gegeven om deze welzijnsvisie te concretiseren en tot één welzijnsorganisatie te komen. De huidige drie welzijnsorganisaties (SSCW Ameland, 't Camminghahuus en t 'Wantij) hebben een gezamenlijk traject doorlopen om van onderaf een fusie te bewerkstelligen, met als doel om tot één welzijnsorganisatie voor Ameland te komen. Voor de peuter- en kinderopvang is de nadrukkelijke wens om dit los van het welzijnswerk te organiseren en hiervoor een proces in te richten om in de toekomst toe te kunnen werken naar Integrale Kindcentra (IKC's). Het proces om van onderaf te komen tot een fusie tot één welzijnsorganisatie is niet gelukt. De gemeente wil nu haar verantwoordelijkheid nemen door een stevige regierol in te nemen en wil op basis van relevante scenario's inzake toekomstbestendig welzijnswerk een weloverwogen besluit kunnen nemen.

In deze notitie is een advies geformuleerd op welke wijze de gemeente kan toewerken naar toekomstbestendig welzijnswerk op Ameland.

2. Vraagformulering en procesaanpak

De gemeente wil op basis van een 'startfoto' zicht krijgen op het huidige welzijnswerk (door professionals) op Ameland en dit vertalen naar een gewenste situatie.

Hoe willen we dat het (professionele) welzijnswerk op Ameland (in de toekomst) wordt georganiseerd en uitgevoerd?

De gewenste situatie wordt uitgewerkt in verschillende scenario's waarbij de voor- en nadelen helder in beeld worden gebracht. Binnen deze scenario's worden in elk geval uitgewerkt:

a) Het scenario waarbij de vier dorpshuizen samenwerken (inclusief verbinding en samenwerking met professionals sociaal werk) en het professionele deel (welzijnswerk/sociaal werk) bij de gemeente wordt ondergebracht. In deze opzet worden de professionals organisatorisch bij de gemeente ondergebracht, kunnen de dorpshuizen inhoudelijk worden ondersteund en kunnen de professionals met de dorpshuizen, hun activiteiten en vrijwilligers worden verbonden.
b) Naast bovenstaand scenario vindt de gemeente het belangrijk om nog enkele andere opties/scenario's te benoemen, onderzoeken en uit te werken.
c) Ook wenst de gemeente bij de uitwerking van de scenario's de functies van het gebiedsteam en de buurtsportcoaches te betrekken. De buurtsportcoaches worden ingehuurd via Sport Fryslân. Ook de coördinator en medewerkers van het gebiedsteam worden ingehuurd (Tintengroep, MEE Noord en zelfstandige).

2.1 De procesaanpak

De eerste stap in de procesaanpak is het creëren van een gezamenlijk beeld op de welzijnsvisie en het concretiseren van de doelstellingen die worden nagestreefd. Hiermee kan de gewenste situatie concreet worden beschreven.

De tweede stap is het formuleren van het huidige vertrekpunt. Waar staan we nu ten opzichte van de gewenste situatie?

In de derde stap wordt de gewenste situatie uitgewerkt in verschillende scenario's.

De vierde en laatste stap is het formuleren van een advies en de te nemen processtappen.

3. Concretisering toekomstbestendig welzijnswerk

3.1 Het vertrekpunt

Een belangrijk kader voor de concrete uitwerking van toekomstbestendig welzijnswerk is de visie op toekomstbestendig welzijnswerk. In deze visie zijn samen met partners op het eiland gezamenlijke ambities geformuleerd voor het welzijnswerk op Ameland.

Algemeen/overstijgende ambities

- Inwoners kunnen van wieg tot graf op Ameland blijven wonen. Voorzieningen moeten daarop zijn toegerust. Nu en in de toekomst.
- Iedereen, van 0 tot 100+ jaar, kan op zijn/haar eigen wijze (blijven) meedoen en een bijdrage leveren aan de samenleving op Ameland. Ook kwetsbare inwoners die voor hun zelfredzaamheid ondersteuning nodig hebben.
- Er is een goede sociale samenhang en een veilig en gezond leef- en opgroeiklimaat.
- Vanuit de kernwaarden 'vraaggericht' en 'eigen kracht' wordt zo veel mogelijk ingezet op de algemene voorzieningen (onder in de zorgpiramide). Pas als de algemene voorzieningen onvoldoende aansluiten bij de vraag, wordt er opgeschaald naar (tijdelijke) laagdrempelige ondersteuning of (uiteindelijk) naar specialistische, dure, individuele voorzieningen. Zo worden de eigen kracht, eigen mogelijkheden en het sociale netwerk van inwoners zo goed mogelijk benut en blijven voorzieningen betaalbaar.

- Preventief werken, zoveel mogelijk 'onder in de piramide' is het uitgangspunt. Welzijnswerk kan preventief werken en daardoor opschaling naar (dure) voorzieningen/zorg voorkomen.
- Versterken van de 1e lijn, mede door ondersteuning van de 2e lijn.
- Terugdringen van de inzet van 2^{e}-lijnszorg.

Het welzijnswerk speelt zich vooral af in de onderste laag van de piramide. De gemeente wil vanuit de vraag van inwoners en het welzijnsaanbod, voorzien in de behoeften van inwoners. Op deze manier kan het welzijnswerk de inwoners zo vroeg mogelijk helpen en daardoor voorkomen dat er duurdere voorzieningen/zorg nodig zijn/is. Dit maakt dat het welzijnswerk ontzettend belangrijk is voor het welzijn van de Amelanders.

Ambities toekomstbestendig welzijnswerk

Welzijnswerk op Ameland levert een bijdrage aan bovenstaande ambities. Het welzijnswerk maakt deel uit van het Sociaal Domein en heeft hierin een nadrukkelijke rol. Zo heeft het welzijnswerk betrekking op:

- Zelf- en samenredzaamheid en participatie, meedoen, vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en Participatiewet.
- Opgroeien, opvoeden en ontwikkelen van jongeren vanuit de Wet kinderopvang, de Wet primair onderwijs, de Wet voortgezet onderwijs en de Wet op de Jeugdhulp.
- Positieve gezondheid op de zes leefdomeinen (Mentaal welbevinden, Zingeving, Kwaliteit van leven, Meedoen, Dagelijks functioneren, Lichaamsfuncties) aansluitend op het beleidsdocument gezondheidsbeleid.

Gemeente Ameland streeft naar een **'inclusieve samenleving'** waarin iedere inwoner naar vermogen kan meedoen. In een inclusieve samenleving kan iedereen volwaardig participeren, in de breedste zin van het woord. Dit heeft betrekking op arbeidsparticipatie, maatschappelijke participatie en sociale participatie. In een inclusieve samenleving ervaren inwoners een **positieve gezondheid** op de zes leefgebieden, namelijk: lichaamsfuncties, mentaal welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven, sociaal participeren en dagelijks functioneren. (Zie onder meer 'Visiedocument Toekomstbestendig Welzijnswerk Ameland', 'Gezondheidsbeleid Friese Waddeneilanden 2022 – 2026' (2022) en 'Kadernota/visie Sociaal Domein Regio Noordoost-Friesland' (Kadernota 2014 en conceptvisie eind 2022))

3.2 Definities welzijn/welzijnswerk/sociaal werk

In de visie op het welzijnswerk is het kader van het welzijnswerk in samenspraak met maatschappelijke partners nader gedefinieerd. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen welzijn en welzijnswerk. Hieronder staan deze definities opgeschreven:

Welzijn
Welzijn is de mate waarin een individu naar eigen wens wil, kan en mag deelnemen aan de samenleving. 'Het gaat goed'. Welzijn is een verzamelbegrip. Het gaat over woorden als (mentaal, sociaal en lichamelijk) welbevinden, meedoen, gezien worden, geluk, persoonlijke ontwikkeling en zingeving. Welzijn is persoonlijk en voor iedereen anders.

Welzijnswerk

1. Maatschappelijke activiteiten en diensten gericht op het bevorderen van het welzijn van inwoners.
2. Geheel van maatschappelijke organisaties dat activiteiten gericht op het welzijn van inwoners verzorgt. Vanuit het welzijnswerk bieden professionals en vrijwilligers (tijdelijke) ondersteuning. Zodat (groepen) inwoners hun eigen leven (weer) op eigen wijze kunnen invullen, zij mee kunnen doen aan de samenleving en de leefbaarheid wordt bevorderd. Het welzijnswerk biedt een laagdrempelig platform waar inwoners vragen kunnen stellen. Het welzijnswerk heeft een belangrijke functie. Het bouwt nieuwe netwerken en versterkt bestaande netwerken tussen organisaties, professionals, inwoners, dorpen en wijken. Ook speelt het welzijnswerk een belangrijke rol in het tijdig signaleren. Zodat via preventie en interventie, gebruik van zwaardere zorg voorkomen kan worden. In de door ons gehanteerde definitie, valt zorg niet onder welzijnswerk.

Wel staat het welzijnswerk idealiter in verbinding met de zorg. Zodat er kan worden samengewerkt/afgestemd en, indien nodig, tijdig kan worden doorverwezen.

Sociaal werk
De definities van welzijn en welzijnswerk zijn helder beschreven, maar er ontbreekt nog een definitie over het deel van het welzijnswerk dat professioneel wordt vormgegeven.
Het professioneel welzijnswerk oftewel het agogisch werk hebben wij nader geduid onder de term 'sociaal werk'. Deze term sluit beter aan bij de afbakening van het begrip professioneel welzijnswerk en geeft beter weer welke activiteiten van het nieuwe professionele welzijnswerk worden gevraagd. De term sociaal werk betreft het agogisch werk oftewel het professioneel welzijnswerk.

Definitie sociaal werk:

> *'Sociaal werk is een op de praktijk gebaseerd beroep en minimaal een HBO-discipline die sociale verandering en ontwikkeling, sociale cohesie, empowerment en bevrijding van mensen bevordert. Principes van sociale rechtvaardigheid, mensenrechten, collectieve sociale verantwoordelijkheid en respect voor vormen van diversiteit staan centraal in het sociaal werk. Onderbouwd door sociaalwerktheorieën, sociale- en menswetenschappen en inheemse of lokale vormen van kennis, engageert sociaal werk mensen en structuren om problemen aan te pakken en welzijn te bevorderen.'*

3.3. De maatschappelijk opgaven en doelstellingen

Om de geformuleerde ambities te kunnen behalen, is in het Visiedocument Toekomstbestendig Welzijnswerk Ameland (op hoofdlijnen) in kaart gebracht welke maatschappelijke opgaven we op Ameland zien waar het welzijnswerk, samen met andere partners en de gemeente, aan wil bijdragen. Ook in (andere) beleidsdocumenten van het Sociaal Domein, zoals Gezondheidsbeleid Friese Waddeneilanden 2022 – 2026, zijn maatschappelijke opgaven geformuleerd. Op dit moment zijn dit onder meer de onderstaande maatschappelijke opgaven.

Overmatig alcohol- en drugsgebruik
Preventie en het matigen van middelengebruik onder jongeren.
Uit de cijfers van de meest recente Gezondheidsmonitor van GGD Fryslân blijkt dat 15% van de volwassenen op Ameland een 'zware drinker' is en 27% overmatig drinkt. Dit is veel hoger dan de gemiddelde score in Fryslân. Uit de recent (zomer 2022) gehouden 'Scanner Middelengebruik Jongeren Ameland' van het Trimbos-instituut blijkt dat het alcoholgebruik onder jongeren hoog ligt en dat jongeren vroeg beginnen met drinken. Aan de hand van de uitkomsten en aanbevelingen uit deze scanner wordt, samen met de betrokken partijen, een plan van aanpak/uitvoeringsprogramma gemaakt. Bij het maken en uitvoeren van dit plan/uitvoeringsprogramma is ook een belangrijke rol voor het welzijnswerk op Ameland weggelegd.

Samenredzaamheid
Versterken van de zelfredzaamheid en de samenredzaamheid.
Centraal in de transformatie van het Sociaal Domein staat het versterken van de zelfredzaamheid en de samenredzaamheid. Versterken van de zelfredzaamheid is een kompas waar de professionele hulpverlening op vaart. Samenredzaamheid is de vaste koers voor het welzijnswerk. Een sterke samenredzaamheid van de lokale samenleving is een belangrijk effect. Dit is een voorwaarde voor de 'inclusieve samenleving' en preventief werken. Het welzijnswerk kan en moet een belangrijke bijdrage leveren aan de samenredzaamheid.

Eenzaamheid

Voorkomen en beperken van eenzaamheid onder inwoners op Ameland.

In de dorpen op Ameland kijken de inwoners veel naar elkaar om. Toch vallen er inwoners buiten de boot. Juist in een hechte gemeenschap kunnen gevoelens van eenzaamheid hoog oplopen. Eventueel onvermogen om hulp, steun of aandacht te vragen aan de omgeving is dan nog schrijnender. In de inclusieve samenleving is het streven eenzaamheid, mede via de inzet van het welzijnswerk, te beperken en voorkomen.

Meer inwoners blijven langer thuis wonen

Samen zorgen dat mantelzorgers zo fit en goed mogelijk hun zorg kunnen (blijven) verlenen.

In een inclusieve samenleving is het streven inwoners langer thuis, of in de eigen omgeving te laten wonen. Het gaat daarbij niet alleen om ouderen. Het gaat om alle inwoners die behoefte hebben aan ontmoeting en sociale activering, of een beschermende of begeleide woonomgeving nodig hebben. Dit kan door de juiste voorzieningen (bijvoorbeeld toegankelijke woningen) en de juiste hulp/ondersteuning te realiseren. Maar vooral door de sociale omgeving hierop in te richten. Hierin ligt een belangrijke taak voor het welzijnswerk.
Voorts staat door de toenemende vergrijzing de professionele ondersteuning onder druk. Hierdoor worden mantelzorgers steeds belangrijker.

Laaggeletterdheid

Laaggeletterdheid gezamenlijk aanpakken.

Preventie van laaggeletterdheid.

Laaggeletterdheid, oftewel moeite hebben met lezen en schrijven, heeft grote gevolgen voor het dagelijks leven. Laaggeletterden zijn minder zelfredzaam, minder sociaal actief en ze zijn vaker ziek dan geletterden. Laaggeletterden lopen dus het risico om buiten de samenleving te vallen. Voor een inclusieve samenleving is het belangrijk om deze inwoners te bereiken. Welzijnswerk, kinder- en peuteropvang en de bibliotheek hebben een belangrijke taak bij de preventie/aanpak van laaggeletterdheid.

In een later stadium volgt een concrete uitwerking van de voor Ameland relevante maatschappelijke opgaven binnen het Sociaal Domein in een matrix met de opgaven, betreffende doelgroepen (kinderen, jongeren, ouderen, ouders, mensen met een beperking, enzovoorts) en functies (sociaal werk, dorpshuisfunctie en peuter-/kinderopvang). Voorts worden er doelstellingen en, daar waar mogelijk/van toepassing, resultaatafspraken uitgewerkt voor/met het sociaal werk, de dorpshuisfunctie en de peuter-/kinderopvang. Zo wordt monitoring op de maatschappelijke opgaven beter mogelijk.

3.4 Gewenste situatie afgezet tegen de huidige situatie

Op de drie onderdelen sociaal werk, dorpshuisfunctie en peuter- en kinderopvang is de gewenste situatie afgezet tegen de huidige situatie en worden oplossingsrichtingen weergeven om van de huidige naar de gewenste situatie te kunnen komen.

Sociaal werk		
Huidige situatie (ist)	Oplossingsrichting	Gewenste situatie (soll)
• Het sociaal werk sluit onvoldoende aan bij behoefte van inwoners. • Met de huidige investering worden te weinig inwoners bereikt. • Het sociaal werk is te weinig verbonden met inwoners en weet onvoldoende aan te sluiten bij wat er in de samenleving speelt. • Focus sociaal werk ligt grotendeels op beheer en exploitatie gebouwen i.p.v. sociaal werk.	• Organisatie Sociaal werk transformeren (focus op inhoud en niet op gebruik ruimten). • Vraaggericht werken. • Concrete doelstellingen o.b.v. maatschappelijke opgaven stellen.	• Professioneel sociaal werk naar buiten gericht en verbonden met de samenleving. • Sociaal werk richt zich enkel op sociaal werk, houdt zich niet bezig met exploitatie ruimten en gebouwen (veelal ambulant werken). • Organisatie sociaal werk moet de expertise in huis hebben om lastige onderwerpen bespreekbaar te maken. • Uitvoering aan de hand van duidelijke opdracht.
Peuter- en kinderopvang		
Huidige situatie (ist)	Oplossingsrichting	Gewenste situatie (soll)
• Eisen aan kinderopvang en VVE (Voor- en vroegschoolse educatie) zijn aangescherpt. • Omvang op Ameland is relatief klein, waardoor risico groter is om op termijn niet langer aan deze eisen te voldoen. • Twee organisaties, werken beide aan kwaliteitsverbetering/deskundigheid personeel en benutten hierin onvoldoende elkaars capaciteit en deskundigheid. • Huidige wijze van organiseren kinderopvang is hierdoor niet toekomstbestendig. • Kwaliteit staat al onder druk en komt verder onder druk te staan met de toekomstige ontwikkelingen (hogere verwachtingen, hogere eisen vanuit Rijk).	• Meer samenwerken om goede kwaliteit te kunnen blijven borgen. • Doorgaande leerlijn 0-12 jaar --> vormen IKC met basisscholen en Bibliotheek Noord Fryslân. • Schaal vergroten.	• Kwalitatief hoogwaardige peuter- en kinderopvang kunnen garanderen voor alle peuters (en hun ouders/verzorgers) op Ameland. • In stand houden van kwalitatief hoogwaardige peuter- en kinderopvang. • Peuter- en kinderopvang losgekoppeld van het welzijnswerk. • Ontwikkeling IKC's (Integrale Kindcentra).

Dorpshuisfunctie		
Huidige situatie (ist)	Oplossingsrichting	Gewenste situatie (soll)
• Verbondenheid met inwoners is minimaal. • Nadruk dorpshuis op exploitatie gebouw, niet op 'sociale buurthuis functie'. • Dorpshuisfunctie nu uitgevoerd door de vier dorpshuizen door professionals en vrijwilligers. • Signalerende functie komt te weinig van de grond. • Beschikbare fysieke gebouwen worden onvoldoende benut (dorpshuizen, school, bieb, etc.).	• Coördinerend verbinder/makelaar per dorp om alle ruimten per dorp zo optimaal mogelijk te gebruiken en exploiteren. • Samenwerking Sociaal Werk en buurthuisfunctie. • Behoeftenonderzoek doen onder inwoners en organisaties/verenigingen.	• Voor en door inwoners. • Alleen bestaansrecht bij behoefte van inwoners (vraaggericht niet aanbodgericht). • Beheer ligt grotendeels bij inwoners, mede ondersteund (coördinatie) door verbinder/makelaar. • Uitvoering dorpshuisfunctie i.p.v. vooral exploitatie dorpshuis /gebouwen. • Activiteiten aansluiten op behoeften van inwoners. • Beschikbare ruimte beter benutten (dorpshuisfunctie als flexibele 'ambulante' functie i.p.v. statisch). • Eventueel bij overcapaciteit aan beschikbare ruimte keuze maken en consequenties inzake vastgoed doorvertalen (mogelijk gebouwen afstoten). • Beheer derden maatschappelijk vastgoed versterken voor multifunctioneel gebruik. • Verbinding tussen professionals sociaal werk en vrijwilligers dorpshuisfunctie.

3.5 Opdrachtformuleringen sociaal werk, dorpshuisfunctie en kinderopvang

Vanuit de schets van de huidige en de gewenste situatie op de drie functies sociaal werk (professioneel welzijnswerk), dorpshuisfunctie en peuter- en kinderopvang, kunnen we de volgende opdrachten formuleren om toe te kunnen werken naar toekomstbestendig welzijnswerk op Ameland.

<u>Sociaal werk</u>

- De welzijnsfunctie is gericht op het uitvoeren van "Sociaal werk".
- Het exploiteren van ruimtes behoort niet tot de taken van de welzijnsorganisatie(s).
- De activiteiten binnen het sociaal werk dragen bij aan de maatschappelijke opgaven en concrete doelstellingen.
- De welzijnsfunctie werkt aan een **inclusieve samenleving** waarin iedere inwoner naar vermogen kan meedoen.
- De welzijnsfunctie werkt volgens de acht bakens van 'Welzijn Nieuwe Stijl'.

- De welzijnsfunctie werkt met de werkwijze Positieve Gezondheid. Zij brengt jaarlijks in kaart hoe inwoners hun gezondheid ervaren op de zes onderdelen van Positieve Gezondheid (Mentaal welbevinden, Zingeving, Kwaliteit van leven, Meedoen, Dagelijks functioneren, Lichaamsfuncties). Op basis van deze uitkomsten worden gerichte activiteiten of ontwikkelingen opgezet.
- De financiële bijdrage (subsidie) wordt ingezet voor activiteiten en ontwikkelingen die afgestemd zijn op de behoeften van inwoners.
- De sociaal werkers zijn een bekend gezicht en een (professioneel) aanspreekpunt bij de activiteiten in de voorzieningen in de dorpen (binnen de dorpshuisfunctie).
- Het sociaal werk heeft een signalerende functie en weet signalen binnen de keten op de juiste plek te beleggen. Hierbij wordt intensief samengewerkt met het gebiedsteam en kernpartners zoals de GGD, buurtsportcoach, scholen en(sport)verenigingen.

<u>Dorpshuisfunctie</u>

- Activiteiten voor en door inwoners die plaatsvinden in de gebouwen binnen de dorpshuisfunctie.
- Activiteiten binnen de dorpshuisfunctie worden georganiseerd voor en door inwoners.
- Er is per dorp een verbinder/makelaar die inwoners faciliteert bij het organiseren van activiteiten, deze verbinder/makelaar heeft zicht op alle ruimten en plant de activiteiten in en faciliteert het schoonhouden en beheren van het gebouw.
- De gemeente ondersteunt activiteiten die bijdragen aan de ambitie en doelstellingen met een (incidentele) subsidie.
- De gemeente faciliteert de dorpen met de instandhouding/beschikbaarheid van (voldoende) ruimten voor activiteiten.

<u>Peuter- en kinderopvang</u>

- De kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie en kinderopvang blijven voldoen aan de eisen van het Rijk.
- Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) blijvend inzetten voor <u>alle</u> peuters op Ameland. Iedere peuter verbinden met voor- en vroegschoolse educatie. Dit in het kader van de doorgaande leerlijn 0-12 jaar en preventie laaggeletterdheid.
- Verkenning starten op de ontwikkeling van Integrale Kindcentra (IKC's) in samenwerking met de scholen en de Bibliotheek Noord Fryslân, zodat helder wordt of IKC's haalbaar en realiseerbaar zijn. En inzichtelijk wordt welke stappen hiervoor ondernomen dienen te worden.

4. De verschillende scenario's

In bovenstaande hoofdstukken is vanuit de ambities een verdere concretisering gemaakt op de maatschappelijke opgaven en de doelstellingen. Vervolgens zijn de definities welzijn en welzijnswerk nader uitgewerkt om ook het deel "professioneel" welzijnswerk nader te kunnen duiden. Het welzijnswerk dat professioneel wordt vormgegeven definiëren wij als "sociaal werk". Vervolgens zijn op de drie onderdelen 1) sociaal werk, 2) dorpshuisfunctie en 3) peuter- en kinderopvang binnen dit nieuwe denkkader opdrachten geformuleerd.

Op basis van de concretisering van de opdrachten voor het sociaal werk, de dorpshuisfunctie en de peuter- en kinderopvang zijn onderstaande vier scenario's uitgewerkt. In de scenario's 1 en 2 zijn alle drie functies integraal uitgewerkt. Scenario 1 en 2 zijn uitgewerkt in twee verschillende varianten. In variant 3 is ingezoomd op de verschillende opties binnen de dorpshuisfunctie. Scenario 4 is specifiek voor de kinderopvang uitgewerkt.

Het advies richt zich op een keuze tussen de scenario's 1 en 2 omdat daarbinnen een integrale oplossing wordt beschreven voor de drie functies om het "welzijnswerk" toekombestendig te kunnen organiseren. Scenario 3 (Beheer – schoonmaak dorpshuisfunctie) en scenario 4 (Peuter- en kinderopvang) krijgen, in overleg met de betrokken organisaties, sowieso een vervolg. Als de gemeente ervoor kiest om beheer en schoonmaak niet zelf uit te voeren, moet er bij scenario 3 in een later stadium nog wel worden gekozen tussen vijf opties voor de organisatie(s) die verantwoordelijk wordt/worden voor het beheer van de dorpshuisfunctie: nieuwe welzijnsorganisatie, SSCWA, 't Wantij, 't Camminghahuus of een zelfstandige beheerstichting. Scenario 4 (Peuter- en kinderopvang) is een scenario dat vanuit het beleid peuter- en kinderopvang in relatie tot de doorgaande leerlijn van kinderen apart uitgewerkt dient te worden. Dit valt buiten de uitwerking van onderhavige opdracht.

Bij het uitwerken van de scenario's zijn de volgende uitgangspunten genomen:

- Voor de coördinatie van het gebiedsteam, inclusief behartiging complexe casussen, is formatief ongeveer 0,5 fte beschikbaar. Bij het onderbrengen van het gebiedsteam in een team Sociaal Werk wordt uitgegaan van een coördinatiefunctie van 1,0 fte.
- Gerelateerd aan de huidige subsidie aan SSCW Ameland is er sprake van de inzet van 2,0 fte beheer. In de nieuwe veranderende organisatorische situatie (ontvlechten sociaal werk en dorpshuiswerk) zoals deze in de scenario's zijn uitgewerkt wordt uitgegaan van deze inzet. In de toekomst moet blijken hoe en met welke omvang (fte) de functie van verbinder/makelaar daadwerkelijk gestalte krijgt.
- Gelet op de maatschappelijke ontwikkelingen wordt in de nieuwe, veranderende organisatorische opzet uitgegaan van de inzet van 2,0 fte sociaal werkers. Gerelateerd aan de huidige subsidie aan SSCW Ameland is er sprake van de inzet van 1,0 fte sociaal werkers.

Scenario 1 De gemeente doet zo veel mogelijk zelf
- Variant 1: inclusief beheer dorpshuisfunctie
- Variant 2: exclusief beheer dorpshuisfunctie

Scenario 2 De gemeente besteedt zo veel mogelijk uit.
- Variant 1: inclusief gebiedsteam
- Variant 2: exclusief gebiedsteam

Scenario 3 Beheer – schoonmaak dorpshuisfunctie

Scenario 4 Peuter- en kinderopvang

Hieronder is een korte toelichting te vinden op de vier scenario's. Voor een uitgebreide uitwerking van deze scenario's verwijzen we naar bijlage 1 van dit document.

Scenario 1. De gemeente doet zoveel mogelijk zelf

Variant 1 De gemeente doet zoveel mogelijk zelf, inclusief beheer dorpshuisfunctie

Binnen dit scenario is het uitgangspunt dat de gemeente zoveel mogelijk taken zelf uitvoert. Dit betekent dat het gebiedsteam (voert de gemeente al zelf uit), het sociaal werk (professioneel welzijnswerk + buurtsportcoaches), en het beheer van de dorpshuisfunctie door de gemeente zelf worden uitgevoerd. Dit is inclusief de buurtsportcoaches en het vrijwilligerssteunpunt. Het muziekonderwijs en de peuter- en kinderopvang worden via (een) externe organisatie(s) uitgevoerd. Muziekonderwijs maakt nu wel deel uit van de huidige welzijnsorganisatie SSCWA. Voor het muziekonderwijs moet binnen deze variant een oplossing gezocht worden buiten de gemeentelijke organisatie.

Het voordeel van het zelf uitvoeren van deze taken is dat het sociaal werk (inclusief buurtsportcoaches) in verbinding met het gebiedsteam kan wordt georganiseerd en vanuit één organisatie/team wordt aangestuurd. Dit kan de samenwerking versterken. De gemeentelijke organisatie hoeft hiervoor niet fors te worden aangepast, omdat het twee medewerkers betreft die dan toegevoegd worden aan de organisatie. De aansturing kan worden gedaan door een coördinator (uitbreiding coördinatie gebiedsteam). De afweging moet gemaakt worden of de “nieuwe” medewerkers in dienst komen bij de gemeente of door middel van inhuur hun werkzaamheden verrichten. Dit heeft effect op de kostenpost personeel. Het in dienst nemen van deze medewerkers zal lagere kosten met zich meebrengen dan inhuur. Hierbij moet er wel rekening mee worden gehouden dat bij het in dienst nemen kosten gereserveerd moeten worden voor deskundigheidsbevordering en intervisie/coaching van de professionals om de specifieke expertises op peil te houden. In het kostenoverzicht in het volgende hoofdstuk wordt hiermee rekening gehouden. Daarnaast betekent het in dienst nemen van medewerkers ten opzichte van inhuur meer verantwoordelijkheden en risico’s voor de werkgever. Nadeel van dit scenario kan zijn dat de gemeente haar eigen opdrachtgever wordt voor het uitvoeren van het professionele deel van het welzijnswerk.

Variant 2 De gemeente doet zoveel mogelijk zelf, exclusief beheer dorpshuisfunctie

Scenario 1 (variant 2)
De gemeente voert de meeste taken zelf uit

In deze variant voert de gemeente zelf de volgende taken uit:

- Gebiedsteam (wordt al uitgevoerd door de gemeente, medewerkers komen in dienst van de gemeente)
- Sociaal werk (inclusief buurtsportcoaches en Vrijwilligers Steunpunt Ameland (VSA)

Beheer dorpshuizen, muziekonderwijs en KOV worden extern uitgevoerd.

In deze variant voert de gemeente dezelfde taken zelf uit (gebiedsteam, sociaal werk inclusief buurtsportcoaches en het vrijwilligerssteunpunt) maar met uitzondering van de in de gewenste situatie met een verbinder/makelaar voor de dorpshuisfunctie, de peuter- en kinderopvang en het muziekonderwijs. In deze variant blijven de 'beheerders' in dienst bij de bestaande stichting of andere/nieuwe stichting(en) en worden zij aangestuurd door een lokaal bestuur bestaande uit inwoners van het betreffende dorp. Het doel is om voor elk dorp een vast aanspreekpunt te hebben in de vorm van een verbinder/makelaar die (groepen) inwoners en verenigingen faciliteert bij het organiseren van ruimten voor activiteiten en mede ondersteunt (coördinatie) bij het schoonmaken en beheer van de ruimten/gebouwen die door de organisatie van de dorpshuisfunctie zelf wordt gebruikt/geëxploiteerd.

Opgemerkt moet worden dat de exploitatie van de dorpshuizen in Hollum en Nes nu wordt uitgevoerd door de welzijnsorganisatie SSCWA. Afhankelijk van de keuze waar het sociaal werk (professioneel welzijnswerk) zal worden belegd, moet onderzocht worden of de functie van 'verbinder/makelaar' op eenzelfde wijze vanuit SSCWA uitgevoerd kan blijven worden.

Scenario 2. De gemeente besteedt zo veel mogelijk uit

Variant 1 De gemeente besteedt zoveel mogelijk taken uit, inclusief het gebiedsteam

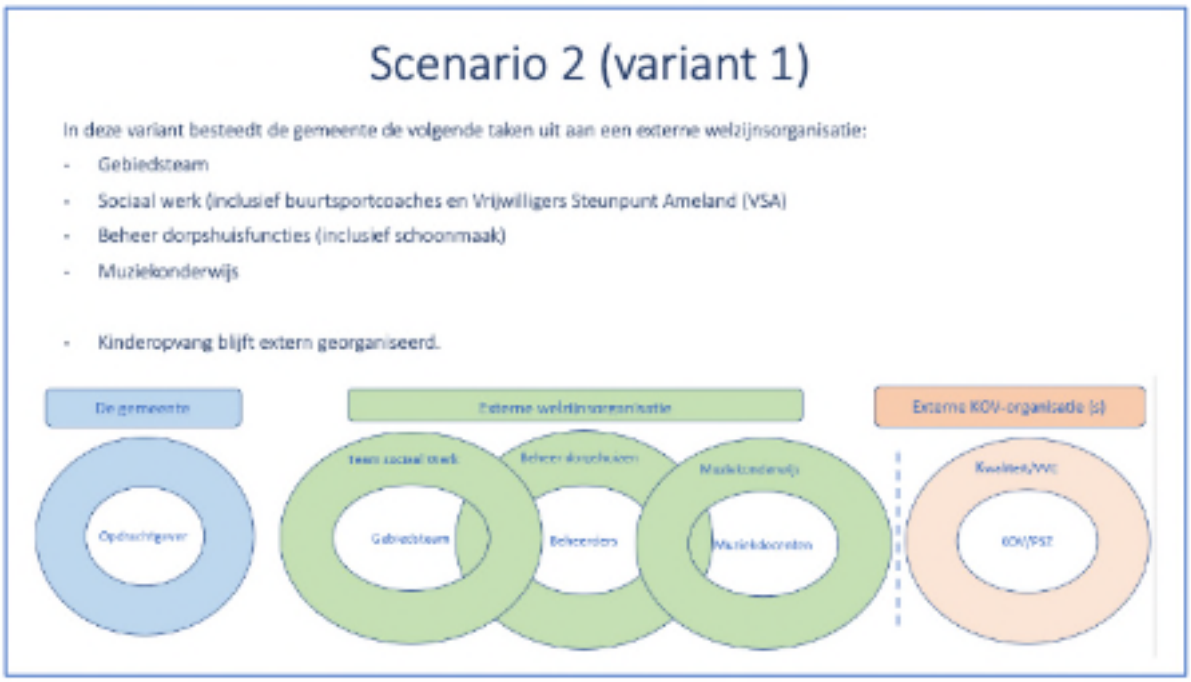

Binnen dit scenario is het uitgangspunt genomen dat de gemeente zoveel mogelijk taken uitbesteedt aan een (welzijn)organisatie. Hierbij zijn twee opties uitgewerkt.

Variant 1 is de variant waar het gebiedsteam (dat nu door de gemeente zelf wordt uitgevoerd) en het sociaal werk worden uitbesteed aan een (welzijn)organisatie. Hierdoor komt de aansturing van zowel het gebiedsteam, het sociaal team en mogelijk de buurtsportcoaches en de organisatie van het vrijwilligerssteunpunt te liggen bij één (externe) organisatie. Dit versterkt de samenwerking en alle professionals kunnen door één coördinator (één organisatie) worden aangestuurd. In dit scenario is het mogelijk c.q. een optie dat ook het muziekonderwijs ondergebracht kan worden in deze nieuwe organisatie.

Variant 2 De gemeente besteedt zoveel mogelijk taken uit, exclusief het gebiedsteam

Variant 2 is de variant waarbij de gemeente alle taken sociaal werk (inclusief buurtsportcoaches en vrijwilligerssteunpunt) uitbesteedt en het gebiedsteam zelf blijft uitvoeren. Dit is dan een voortzetting van de huidige situatie. Het voordeel van de samenwerking en de aansturing in één hand komen dan te vervallen.
Dit wil niet zeggen dat deze samenwerking om die reden niet van de grond komt, maar een goede samenwerking vraagt meer inzet door afstemming, coördinatie en dergelijke. Zie hieronder de afbeelding van scenario 2, variant 2.

Scenario 2 (variant 2)

In deze variant besteedt de gemeente de volgende taken uit aan een externe welzijnsorganisatie:
- Sociaal werk (inclusief buurtsportcoaches en Vrijwilligers Steunpunt Ameland (VSA)
- Beheer dorpshuisfuncties (inclusief schoonmaak)
- Muziekonderwijs

- Het gebiedsteam blijft bij de gemeente
- Kinderopvang blijft extern georganiseerd.

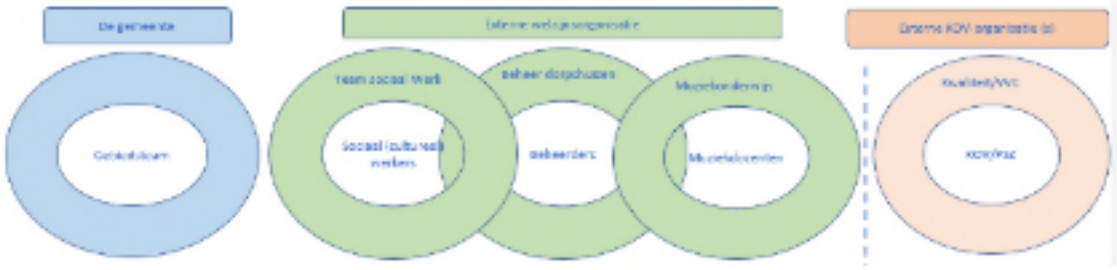

Scenario 3. Beheer – schoonmaak dorpshuisfunctie

Het betreft hier het faciliteren van activiteiten in de gebouwen in het dorp en het organiseren en (deels) faciliteren van de schoonmaak van deze gebouwen.

Variant 1 De gemeente voert beheer (verbinder/makelaar) zelf uit

Naast het zelf uitvoeren van het sociaal werk, voert de gemeente ook zelf het beheer (verbinder/makelaar) en het faciliteren/coördineren van beheer en schoonmaak van de dorpshuizen uit. Bij deze variant is het in bredere zin een overweging een stichting beheer gemeentelijke gebouwen in te richten.

Variant 2 De gemeente voert beheer (verbinder/makelaar) niet zelf uit.

Beheerders (SSCW Ameland) dienen binnen het nieuw te kiezen scenario een plek te krijgen. Als de gemeente ervoor kiest om beheer (verbinder/makelaar) niet zelf uit te voeren, dan zijn er vier opties. In alle gevallen dienen de beheerders (verbinders/makelaars) ten dienste gesteld te worden van de aanwezige ruimten voor activiteiten dorpshuisfunctie (in ieder geval de huidige vier dorpshuizen). De vier opties zijn afgebeeld in onderstaande afbeelding en vergen nog nadere details en uitwerking.

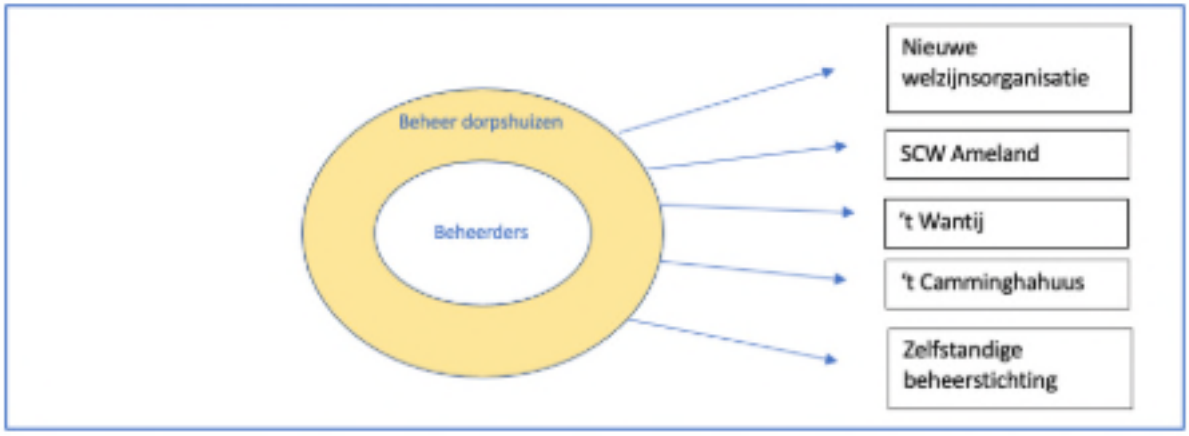

Scenario 4. Peuter- en kinderopvang

De gemeente heeft de wettelijke verantwoordelijkheid om toezicht te houden op de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie en de kinderopvang. De GGD houdt in opdracht van de gemeente toezicht op de huisvesting, inrichting en algemene kwaliteit. Het toezicht op de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie wordt door Inspectie van het Onderwijs uitgevoerd.

Zowel het SSCWA als 't Wantij voert kinderopvang en peuterspeelzaalwerk uit. Zij ontvangen subsidie van de gemeente voor het uitvoeren van voor- en vroegschoolse Educatie (VVE).
Kinderopvang is een commerciële (vraaggerichte) activiteit. Vergoedingen voor kinderopvang vanuit het Rijk verlopen tussen de kinderopvangorganisatie, de ouders en het Rijk. Belangrijk uitgangspunt voor de gemeente is dat VVE aan alle peuters wordt aangeboden, 'doelgroepkinderen' krijgen extra dagdelen aangeboden.

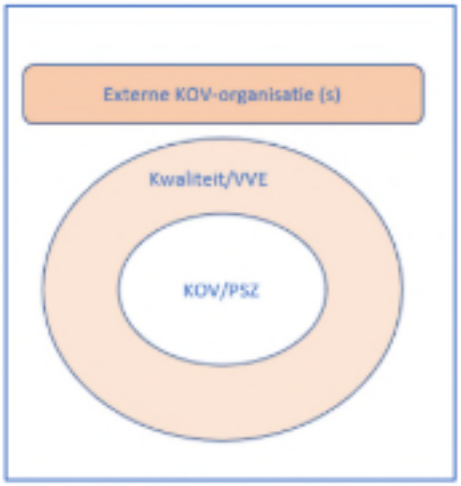

Peuter- en kinderopvang dienen gescheiden van het welzijnswerk/sociaal werk te worden georganiseerd. De 'om niet' huurconstructie komt te vervallen en hier dient een kostendekkend dan wel marktconform huurtarief voor te komen. Dit zijn voor de gemeente inkomsten, maar voor de organisaties zijn dit kosten die zij op dit moment niet hebben. Dit heeft consequenties voor het kostenplaatje en het verdienmodel van kinderopvangorganisaties. Vanuit toekomstbestendig perspectief in relatie tot de ontwikkeling van jeugd (doorgaande leerlijn) is het aan te raden een verkenning/onderzoek te doen naar de opzet van Integrale Kindcentra op het eiland. Scholen en kinderopvangorganisaties zijn in-the-lead om deze ontwikkeling vorm te geven. De gemeente kan dit samenwerkingsproces om te komen tot (een) IKC('s) faciliteren.

5. Vertaling financiële consequenties

De eerste twee scenario's, inclusief de twee varianten binnen deze scenario's, zijn grofmazig doorgerekend om een beeld te geven van de huidige uitgaven en doorvertaling in de uitgaven per scenario. Hierbij is de focus gelegd op de kosten gekoppeld aan personeel. De kapitaallasten, afschrijvingen, rente, energie en onderhoud van de gebouwen zijn voor nu buiten beschouwing gelaten. Dit vraagt om een diepere analyse. De verschillen in de berekeningen binnen de scenario's laten zich verklaren door het verschil in kosten inhuur personeel of het in dienst nemen van personeel. Hieronder is in tabel 1 het huidige kostenoverzicht gegeven afgeleid van de huidige begroting. In tabel 2 zijn de twee varianten binnen scenario 1 – de gemeente doet zoveel mogelijk zelf – uitgewerkt. In tabel 3 zijn de varianten binnen scenario 2 – de gemeente besteedt zoveel mogelijk uit- uitgewerkt. In bijlage 3 is het Excelbestand te vinden met daarin de uitgebreide rekenmethode.

In de begroting van de gemeente is voor welzijnswerk (inhoudelijke ontwikkelingen) extra subsidie van € 40.000,- opgenomen. Bij de opzet van de scenario's wordt hiermee rekening gehouden door 2,0 fte sociaal werk in plaats van 1,0 fte in te zetten.

Tabel 1: Budget in huidige begroting gemeente (inclusief uit elkaar halen Sociaal Werk en Dorpshuisfunctie) (Zie bijlage 2):

Begroting	**Huidige situatie**
Sociaal Werk	**€ 489.066**
Coördinator gebiedsteam (inhuur, 0,5 fte)	€ 55.000
Medewerker gebiedsteam (inhuur via Tintengroep, 0,778 fte)	€ 94.556
Medewerker Gebiedsteam (inhuur via MEE Noord, 0,56 fte)	€ 60.010
Buurtsportcoaches (inhuur via Sport Fryslân)	€ 85.000
Subsidie SSCWA (inclusief 0,5 fte beheer)	€ 194.500
Dorpshuisfunctie	**€ 89.500**
Beheer dorpshuizen (1,5 fte in subsidie SSCWA)	€ 82.500
Subsidie dorpshuizen	€ 7.000
Kinderopvang (subsidie VVE)	**€ 108.000**
SSCWA – kwaliteit	€ 50.000
SSCWA – toegang	€ 5.000
't Wantij – kwaliteit	€ 50.000
't Wantij – toegang	€ 3.000
Muziekonderwijs	**€ 15.500**
Extra subsidie inhoudelijke ontwikkeling	**€ 40.000**
TOTAAL	**€ 742.066**

Tabel 2: Scenario 1 De gemeente doet zo veel mogelijk zelf (Variant 1: inclusief beheer dorpshuisfunctie en Variant 2: exclusief beheer dorpshuisfunctie).

	Huidige begroting	Scenario 1, variant 1		Scenario 1, variant 2	
		Inhuur	Eigen dienst	Inhuur	Eigen dienst
Sociaal werk	€ 489.066	€ 545.010	€ 478.730	€ 545.010	€ 478.730
Dorpshuisfunctie	€ 89.500	€ 117.000	€ 109.000	€ 117.000	€ 117.000
Kinderopvang	€ 108.000	€ 108.000	€ 108.000	€ 108.000	€ 108.000
Muziekonderwijs	€ 15.500	€ 15.500	€ 15.500	€ 15.500	€ 15.500
Extra subsidie	€ 40.000				
Totaal	€ 742.066	€ 785.510	€ 711.230	€ 785.510	€ 719.230
Verschil t.o.v. huidige begroting		-€ 43.444	€ 30.836	-€ 43.444	€ 22.836
Verschil inhuur/eigen dienst		€ 74.280		€ 66.280	

Tabel 3: Scenario 2 De gemeente besteedt zo veel mogelijk uit (Variant 1: inclusief gebiedsteam Variant 2: exclusief gebiedsteam).

	Huidige begroting	Scenario 2, variant 1	Scenario 2, variant 2		
		Uitbesteden	Uitbesteden	Zelf uitvoeren gebiedsteam	
			(excl. gebiedsteam)	Inhuur	Eigen dienst
Sociaal werk	€ 489.066	€ 545.010	€ 335.000	€ 210.010	€ 169.480
Dorpshuisfunctie	€ 89.500	€ 117.000	€ 117.000		
Kinderopvang	€ 108.000	€ 108.000	€ 108.000		
Muziekonderwijs	€ 15.500	€ 15.500	€ 15.500		
Extra subsidie	€ 40.000				
Totaal	€ 742.066	€ 785.510	€ 575.500	€ 210.010	€ 169.480
				€ 785.510	€ 744.980
Verschil t.o.v. huidige begroting		-€ 43.444	-€ 43.444		€ 2.914

Uit bovenstaande berekeningen kunnen we concluderen dat de varianten waar de gemeente zelf de activiteiten gaat uitvoeren door zelf deze medewerkers in dienst te nemen financieel de meest voordelige varianten zijn. Het grootste financieel voordeel zien we bij scenario 1, variant 1 waarbij de gemeente zowel de taken van het gebiedsteam uitvoert (wordt nu ook al door de gemeente uitgevoerd maar met name met inhuur van personeel), als van het sociaal werk en het beheer van de gebouwen binnen de dorpshuisfunctie.

Hierbij moet nog opgemerkt worden dat de gemeente minimaal kostendekkende huur zal moeten doorberekenen aan de kinderopvangorganisaties. Deze huur is inkomen voor de gemeente. Omdat het bedrag voor de huur nog moet worden berekend, hebben we dit niet nog inzichtelijk kunnen maken in bovenstaande tabellen.

6. Uitgangspunten en wensen uit verkenning op de scenario's

Op 25 mei 2022 heeft er een verkenning plaatsgevonden op de vier scenario's met vertegenwoordigers van de gemeente Ameland. Hierbij zijn de verantwoordelijk wethouder, de secretaris-directeur, een adjunct-directeur en twee beleidsmedewerkers aanwezig geweest. Tijdens deze verkenning zijn enkele uitgangspunten en wensen geformuleerd die zijn verwerkt in het advies voor de keuze voor het best passende scenario voor Ameland.

6.1 Uitgangspunten en wensen

- Het is belangrijk dat het welzijnswerk professioneel wordt georganiseerd en er duidelijkheid bestaat over de verschillende rollen van het sociaal werk en de dorpshuisfuncties. De opdrachtformuleringen in dit document zijn daarin richtinggevend.
- Er is tijd nodig om deze transformatie met partijen vorm te geven.
- Het gebiedsteam en het sociaal werk werken in elkaars verlengde. Een goede samenwerking is hiervoor essentieel. Het heeft de voorkeur om deze teams vanuit één organisatie aan te sturen.
- Er dient op korte termijn duidelijkheid te komen over het voortbestaan van SSCWA, dat nu een financieel onzekere toekomst kent.
- De samenwerking tussen de vier dorpshuizen en het sociaal werk moet vanuit een goede rolverdeling plaatsvinden en van toegevoegde waarde zijn voor inwoners.
- Welzijn en kinderopvang worden strikt gescheiden en er dient minimaal een kostendekkende huur betaald te worden om de schijn van staatssteun te voorkomen.
- Ontwikkeling Integrale Kindcentra (IKC's) is van belang om toekomstbestendige kinder- en peuteropvang te realiseren. Dit kan op termijn worden uitgebreid met het ontwikkelen van een doorgaande leerlijn tot en met voortgezet onderwijs op het eiland. De scholen zijn hierin aan zet, gemeente heeft een faciliterende rol.
- De ontwikkeling van de doorgaande leerlijn en toekomstbestendige opvang en onderwijs zou verder ontwikkeld kunnen worden waarbij alle partijen samenwerken (onderwijs, opvang sociaal werk, dorpshuizen en bibliotheek). Hierbij kan aangesloten worden bij de bestaande geografische indeling op het eiland.
- Voor het muziekonderwijs dient de gemeente een keuze te maken waarvoor en op welke wijze subsidie wordt verleend. Vervolgens kan worden bepaald of het wel/niet nodig is om voor muziekonderwijs een organisatorische plek in bijvoorbeeld de dorpshuisfunctie te vinden. Het muziekonderwijs hangt nu onder welzijnsorganisatie SSCWA, maar is geen activiteit die door de gemeente zelf dient te worden uitgevoerd.
- Het is belangrijk om directe sturing te geven aan het welzijnswerk op Ameland, zodat de gemeente in de positie komt om deze transformatie vorm te geven.
- Het doel van de dorpshuisfunctie is het vraaggericht organiseren van dorpshuisactiviteiten. Hiervoor is het nodig ruimten te kunnen gebruiken. Als dit ruimten betreft die de organisatie van de dorpshuisfunctie zelf gebruikt/exploiteert is het beheer hiervan een verantwoordelijkheid van de organisatie zelf. Zij hebben vrijwilligersnetwerken en willen ook graag op hun eigen wijze invulling geven aan de activiteiten. De gemeente neemt dit beheer niet over, maar faciliteert via de inzet van een verbinder/makelaar.

7. Advies scenario's

Op basis van de uitgangspunten en wensen zoals geformuleerd in het voorgaande hoofdstuk, kunnen we concluderen dat een aantal argumenten van zwaarwegend belang is bij de afweging in de scenario's, varianten en in de opties inhuur of in dienst nemen.

Belangrijke argumenten zijn:

- De gemeente wil de aansturing van het gebiedsteam en het sociaal werk graag in één hand om de samenwerking en afstemming te versterken.
- Er dient voor de inwoners, de medewerkers en de organisatie op korte termijn duidelijkheid te komen inzake de positie van SSCWA.
- Een heldere keuze geeft op korte termijn rust en duidelijkheid.
- Voorkeur om een scenario te kiezen waarbij de inzet van sociaal werk los staat van de exploitatie van de dorpshuizen en de professionals eenvoudig ambulant kunnen werken.
- Voorkeur voor een scenario dat relatief snel ten uitvoer kan worden gebracht.
- Het moet een oplossing zijn voor de huidige situatie die toekomstbestendig is.
- Op basis van een goede evaluatie kan er een beoordeling plaatsvinden of/hoe het gekozen scenario verder kan groeien.
- De beschikbare middelen dienen voornamelijk ingezet te worden op sociaal werk, zodat de inwoners die dit nodig hebben ook de ondersteuning kunnen krijgen die zij nodig hebben.
- De verbindings-/makelaarsfunctie wordt meer een faciliterende rol om inwoners te faciliteren binnen de dorpshuisfunctie.
  De kinderopvang is zelfstandig.

Gelet op de genoemde punten heeft scenario 2 minder de voorkeur dan scenario 1. Bij scenario 1 kunnen de organisatie, aansturing en uitvoering van het gebiedsteam en het sociaal werk vanuit één hand in samenwerking en afstemming plaatsvinden in een relatief stabiele organisatiestructuur van de gemeente (borging continuïteit). Bij scenario 2 is dit, gelet op de kleinschalige eilandsituatie (vrijwillige bestuurders in lokale stichting), in mindere mate aan de orde. Scenario 2, variant 1 valt in principe af, omdat hierbij het gebiedsteam en het sociaal werk niet vanuit één organisatie worden aangestuurd en uitgevoerd. Door gebruik te maken van een bestaande (gemeentelijke) structuur kan scenario 1, na een zorgvuldig implementatieproces, relatief snel in uitvoering worden gebracht. In scenario 2 dient een zorgvuldig aanbestedingsproces te worden gevolgd wat gemiddeld negen tot twaalf maanden duurt. Hierna kan het implementatieproces starten. Daarnaast speelt ook mee dat in scenario 2, variant 1 het gebiedsteam zal worden uitgevoerd door de nieuwe welzijnsorganisatie. Deze taak is nu belegd binnen de gemeente en verloopt naar tevredenheid. Het overdragen van deze taken aan een derde partij is niet een directe wens van de gemeente. In variant twee van scenario 2 zal het gebiedsteam bij de gemeente blijven en het sociaal werk door de nieuwe organisatie worden uitgevoerd. Dit heeft niet de voorkeur. Hierdoor is het niet mogelijk om het gebiedsteam en het sociaal werk vanuit één organisatie aan te sturen. Samenwerken is dan complexer en vraagt meer coördinatie.

Bij toepassing van scenario 1 kunnen de professionals, afhankelijk van de vraag, gemakkelijk ambulant worden ingezet. Dit geldt zeker ook voor activiteiten die via de dorpshuisfunctie plaatsvinden (verbinding, samenwerking professionals met vrijwilligers).

Scenario 1 variant 1 heeft niet de voorkeur. De gemeente is positief om zelf zoveel mogelijk taken uit te voeren, met uitzondering van de dorpshuisfunctie, de peuter- en kinderopvang en het muziekonderwijs. Het faciliteren van activiteiten binnen de dorpshuisfunctie dient de verantwoordelijkheid te blijven van 'de dorpsbewoners'. Zij hebben hun netwerken, weten wat er speelt en kunnen hier met hun activiteitenaanbod snel op inspelen.

De dorpsbewoners hierin goed faciliteren is een taak van verbinder/makelaar die in directe aansturing van de stichtingsbesturen zijn/haar werk moet kunnen doen.

Het heeft de voorkeur dat de verbinders/makelaars in dienst blijven bij de bestaande stichtingen en dat zij worden aangestuurd door een lokaal bestuur bestaande uit bewoners van het betreffende dorp. Het doel is om voor elk dorp een vast aanspreekpunt te hebben in de vorm van een verbinder/makelaar die inwoners faciliteert bij het organiseren van geschikte ruimten voor activiteiten en inwoners faciliteert bij het gebruik ervan.
Opgemerkt moet worden dat de exploitatie van de dorpshuizen in Hollum en Nes nu wordt uitgevoerd door de welzijnsorganisatie SSCWA. Als het sociaal werk wordt uitgevoerd door de gemeente zelf, dan betekent dit dat een groot deel van de subsidie voor het SSCWA wegvalt. Het is afhankelijk van de keuze van het SSCWA of zij binnen de nieuwe opdrachtformulering invulling wil blijven geven aan de verbinders-/makelaarsfunctie (voorheen: beheerfunctie). Mocht SSCWA dit niet willen voortzetten, dan zal er een verkenning moeten plaatsvinden met de lokale stichtingsbesturen en actieve vrijwilligers om de geschetste mogelijkheden (variant 2 beheer dorpshuisfunctie) verder te onderzoeken.

Voor peuter- en kinderopvang geldt dat dit door een externe organisatie georganiseerd moet blijven worden. De gemeente heeft alleen taken/rollen rondom het beleid van voor- en vroegschoolse educatie (VVE) en het toezicht op de kwaliteit van de voor-en vroegschoolse educatie en kinderopvang. Kinderopvang is in principe een commerciële (markgerichte) taak die door de huidige organisaties zo goed mogelijk wordt uitgevoerd. Samenwerking en de ontwikkeling naar IKC's is in de eerste plaats een verantwoordelijkheid van scholen en de kinderopvangorganisaties. De gemeente ziet graag een sterke samenwerking tussen kinderopvangorganisaties, scholen, het sociaal werk en de bibliotheek. Het faciliteren van de totstandkoming van deze samenwerking ziet de gemeente dan ook als haar rol.

Muziekonderwijs is een vreemde eend in de bijt. Nu valt dit organisatorisch onder SSCWA. Bij de verdere uitwerking van het gekozen scenario moet onderzocht worden waarvoor de gemeente wil subsidiëren en wat hiervan organisatorisch de consequenties zijn. Het is voor de gemeente duidelijk dat muziekonderwijs geen activiteit is die door de gemeente moet worden uitgevoerd.

Dit betekent dat scenario 1 – De gemeente doet zoveel mogelijk zelf– Variant 2 – in deze variant geeft de gemeente zelf invulling aan het gebiedsteam en het sociaal werk – de voorkeur heeft. De beheerfunctie, het muziekonderwijs en de peuter- en kinderopvang zullen niet door de gemeente zelf worden uitgevoerd. Deze variant vraagt om een relatief kleine ingreep, die binnen een relatief kort tijdsbestek te realiseren is. Dit betekent dat er over de richting ook op korte termijn duidelijkheid gegeven kan worden aan inwoners en medewerkers van het SSCWA, medewerkers van het gebiedsteam en buurtsportcoaches. Een ander voordeel is dat er nu geen langdurig en kostbaar inkooptraject doorlopen hoeft te worden.

In dit scenario komen de aansturing van het gebiedsteam en het sociaal werk in één hand. De gemeente kan hierin nog de afweging maken om de medewerkers in dienst te nemen, wat een financieel voordeel oplevert dat weer terug kan vloeien in ondersteuningsaanbod aan de inwoners. Oftewel: het is binnen het beschikbare budget mogelijk om meer te investeren in het sociaal werk en er kan gericht een bijdrage geleverd worden aan de maatschappelijke opgaven.

7.1 Advies

Op basis van onze analyse adviseren we aan de gemeente om, bij de keuze tussen scenario 1 en 2, invulling te geven aan scenario 1, variant 2. De gemeente gaat binnen deze variant zelf uitvoering geven aan het sociaal werk. Het gebiedsteam en het sociaal werk werken nauw samen en worden aangestuurd door één organisatie.

Door het sociaal werk zelf uit te voeren, kan een kostenbesparing worden gerealiseerd. Het huidige budget in de begroting c.q. de huidige kosten zijn globaal berekend op € 742.066, -. De kosten van dit scenario zijn berekend op € 719.230, - bij het in dienst nemen van de medewerkers en op € 785.510, - als de gemeente de medewerkers niet in dienst neemt, maar inhuurt. Hierbij dient er rekening gehouden te worden dat de opdrachtformuleringen binnen het nieuwe welzijnswerk, zoals beschreven in deze notitie, ook vraagt om een investering om deze transformatie mogelijk te maken. De kosten voor deze transformatie zijn nog niet exact berekend.

7.2 De voor- en nadelen.

De voor- en nadelen van scenario 1, variant 2 zijn hieronder uitgewerkt.

Voordelen	Nadelen
• De gemeente is direct opdrachtgever voor zowel de medewerkers van het huidige gebiedsteam als van de medewerkers sociaal werk. • Hierdoor kan het werkproces eenduidig worden ingericht. • Er ontstaan korte lijnen tussen de medewerkers, hierdoor kan de samenwerking verbeteren. • De financieringsstromen tussen welzijn en kinderopvang zijn strikt gescheiden (wettelijke eis). • De verbinders-/makelaarsfunctie (voorheen: beheer) wordt binnen deze variant ingezet ten behoeve van de vier dorpshuizen. • De verbinders-/makelaarsfunctie (voorheen: beheer) krijgt gestalte in een meer coördinerende en faciliterende rol en minder uitvoerend. Het uitgangspunt blijft voor- en door vrijwilligers. Beheerders ondersteunen en faciliteren vrijwilligers.	• De gemeente wordt werkgever waardoor ook de rechten en plichten van de medewerkers onder de verantwoordelijk van de gemeente komen te vallen. • Indien de gemeente kiest voor inhuur van deze medewerkers dan betaalt zij daarvoor een hoger tarief (de verplichtingen van het werkgeverschap zijn dan niet aan de orde). • Deskundigheidsbevordering en intervisie maken onderdeel uit van deze verantwoordelijkheden. • Ontwikkelingen binnen een ambtelijke organisatie kunnen trager gaan dan bij een zelfstandige stichting. De gemeente is dan wel direct opdrachtgever, maar sturen op ontwikkelingen hoeft niet per definitie eenvoudiger te gaan.

7.3 De consequenties

Hieronder zijn op de onderdelen sociaal werk, dorpshuisfunctie, kinder- en peuteropvang de consequenties in beeld gebracht van de keuze voor scenario 1, variant 2:

- De subsidie aan SSCW Ameland voor het uitvoeren van het welzijnswerk komt (deels) te vervallen. Dit onderdeel wordt dan anders ingericht ('inbesteed'). Dit betekent dat dit financiële consequenties heeft voor SSCW Ameland. Het sociaal werk wordt dan niet meer afgenomen bij SSCW Ameland. Alleen de peuter- en kinderopvang (voor VVE) en de dorpshuisfunctie zullen dan nog subsidie ontvangen van de gemeente. Feitelijk betekent dit dat de welzijnstak van SSCW Ameland hiermee ophoudt te bestaan.

De gemeente voert deze taak dan immers zelf uit. Het vormgeven en exploiteren van de dorpshuisfunctie in Nes en Hollum kan uiteraard wel onderdeel blijven van SSCWA.

- Onderzocht moet worden of SSCWA zonder de welzijnstak voor zichzelf voldoende toekomst ziet. SSCWA zou met kinder- en peuteropvang kunnen doorgaan en eventueel met het gebruik c.q. de exploitatie van de 'dorpshuizen' in Nes en Hollum (binnen de nieuwe opdrachtformulering dorpshuisfunctie).
- Door het vervallen van de welzijnstak van SSCW Ameland wordt de dorpshuisfunctie in Hollum en Nes anders. SSCW Ameland gebruikt/exploiteert in de huidige situatie de dorpshuizen in Nes en Hollum. Dit kan bij SSCWA blijven. Mocht SSCWA dit niet willen dan betekent dit dat een andere organisatie van de dorpshuisfunctie zelf het gebruik c.q. de exploitatie moet gaan organiseren. Hier voor betreffende organisatie een stichting in het leven roepen of aansluiting zoeken bij 't Camminghahuus of 't Wantij.
- De medewerkers (sociaal cultureel werkers) kunnen worden overgenomen door de gemeente. Binnen de huidige subsidie wordt o.a. circa 0,5 fte leidinggevende ingehuurd/ingezet. Ook dit onderdeel komt te vervallen. Overname van deze medewerker is niet aan de orde omdat die niet vast in dienst is. Er is reeds coördinerende formatie (gebiedsteam) bij de gemeente. Deze formatie kan worden uitgebreid van 0,5 fte naar circa 1,0 fte (coördinatie team sociaal werk, inclusief gebiedsteam).
- Dit scenario heeft de beëindiging van de welzijnstak van SSCW Ameland tot gevolg. Het afbouwen van de werkzaamheden kan leiden tot overgangskosten of begeleidingskosten (in ieder geval geen frichtiekosten). Het aanvragen van ontslag van medewerkers is niet aan de orde. Er dient in kaart gebracht te worden (na definitieve keuze op de varianten) hoe hoog deze implementatiekosten zullen zijn.
- Per functie dient er een afweging gemaakt te worden welke medewerkers in dienst komen van de gemeente en welke via inhuur onder aansturing van de gemeente gaan functioneren. Het betreft de sociaal werkers, de medewerkers gebiedsteam, en de buurtsportcoaches.
- Er dient onderzocht te worden of muziekonderwijs onder de vlag van SSCWA verder kan of dat er aansluiting gevonden dient te worden bij een bestaande stichting, bijvoorbeeld 't Camminghahuus of 't Wantij.
- Er is een zorgvuldig proces voor overname van personeel nodig.

8. Vervolgstappen

Hieronder een overzicht van de te nemen stappen om de transformatie van het welzijnswerk op Ameland te realiseren. Belangrijk hierbij is om een zorgvuldig proces te doorlopen met alle betrokken partijen. Het is ons voorstel om dit als volgt te doen:

a) Collegebesluit om voorgenomen besluit te nemen op het advies en zoals in de notitie is geformuleerd.
b) Informatiebrief aan de gemeenteraad.
c) Gesprekken voeren om de consequenties te bespreken en te horen hoe zij hierin staan met:
    - SSCW Ameland;
    - 't Wantij en 't Camminghahuus;
    - Gebiedsteam
    - Sport Fryslân
d) College en Raad informeren over de uitkomst van de bespreking en de vervolgstappen.
e) Uitvoeringsplan/projectplan opstellen inclusief tijdspad en begroting (inclusief kosten inzake de afbouw van de welzijnstak van SSCWA).
f) Uitvoeringsplan/projectplan bespreken met afvaardiging vanuit bovenstaande partijen.
g) Definitief uitvoeringsplan/projectplan opstellen.
h) Besluitvorming college en raad (afhankelijk van voortgang).
i) Uitvoering geven aan uitvoerings-/projectplan.

Het is wenselijk om het uitvoeringsplan/projectplan in het begin van 2023 gereed te hebben. Dit betekent dat er vanaf oktober 2022 een zorgvuldig proces doorlopen kan worden met alle betrokken partijen. De uitkomsten van dit proces worden verwerkt in betreffend uitvoeringsplan/projectplan. Besluitvorming op dit uitvoeringsplan/projectplan kan begin 2023 door het college van B&W worden genomen, waarna de uitvoering opgestart kan worden.

Bijlagen

Bijlage 1 Uitwerking scenario's

Op basis van de concretisering van de opdrachten voor het sociaal werk, de dorpshuisfunctie en de kinderopvang en peuterspeelzaalwerk zijn er vier scenario's uitgewerkt.

Scenario 1 De gemeente doet zo veel mogelijk zelf
Scenario 2 De gemeente besteedt zo veel mogelijk uit.
Scenario 3 Beheer – schoonmaak dorpshuisfunctie
Scenario 4 Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk

Scenario 1 "De gemeente voert de meeste taken zelf uit" is uitgewerkt in twee varianten. Ze hieronder de afbeelding van variant 1 en 2.

Scenario 1 (variant 1)
De gemeente voert de meeste taken zelf uit

In deze variant voert de gemeente zelf de volgende taken uit:

- Gebiedsteam (wordt al uitgevoerd door de gemeente)
- Sociaal werk (inclusief buurtsportcoaches en Vrijwilligers Steunpunt Ameland (VSA)
- Beheer dorpshuisfuncties (inclusief schoonmaak)

- KOV en Muziekonderwijs worden extern uitgevoerd

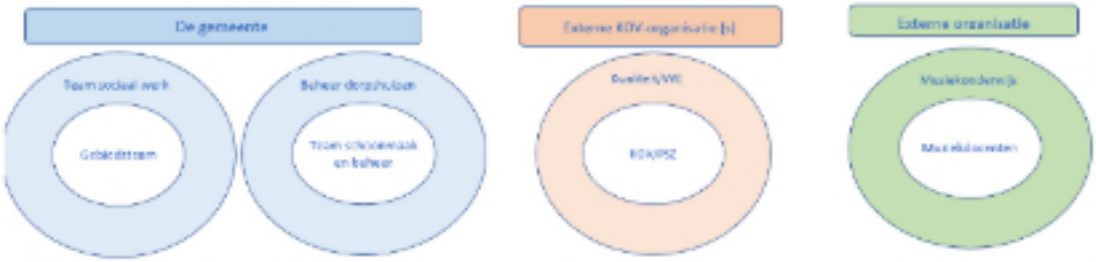

Scenario 1 (variant 2)
De gemeente voert de meeste taken zelf uit

In deze variant voert de gemeente zelf de volgende taken uit:

- Gebiedsteam (wordt al uitgevoerd door de gemeente, medewerkers komen in dienst van de gemeente)
- Sociaal werk (inclusief buurtsportcoaches en Vrijwilligers Steunpunt Ameland (VSA)

Beheer dorpshuizen, muziekonderwijs en KOV worden extern uitgevoerd.

Voordelen

- De gemeente is direct opdrachtgever voor zowel de medewerkers van het huidige gebiedsteam als ook van de medewerkers sociaal werk.
- Hierdoor kan het werkproces eenduidig worden ingericht
- Er ontstaan korte lijnen tussen de medewerkers, hierdoor kan de samenwerking verbeteren.
- De financieringsstromen welzijn en KOV strikt gescheiden (wettelijke eis).
- De verbindings-/makelaarsfunctie wordt binnen deze variant ingezet ten behoeve van de vier dorpshuizen
- De verbindings-/makelaarsfunctie krijgt een meer coördinerende en faciliterende rol en minder uitvoerend. Het uitgangspunt blijft voor- en door vrijwilligers. De verbinders/makelaars ondersteunen en faciliteren vrijwilligers.

Nadelen

- De gemeente wordt werkgever waardoor ook de rechten en plichten van de medewerkers onder de verantwoordelijk van de gemeente komen te vallen.
- Indien de gemeente kiest voor inhuur van deze medewerkers dan betaalt zij daarvoor een hoger tarief (de verplichtingen van het werkgeverschap zijn dan niet aan de orde).
- Deskundigheidsbevordering en intervisie maken onderdeel uit van deze verantwoordelijkheden. Dit zal extern moeten worden ingekocht.
- Ontwikkelingen binnen een ambtelijke organisatie kunnen trager gaan dan bij een zelfstandige stichting. De gemeente is dan wel direct opdrachtgever, maar sturen op ontwikkelingen hoeft niet per definitie eenvoudiger te gaan.

Consequenties (variant 1, versie 1 & 2)

- De subsidie voor het uitvoeren van het welzijnswerk aan SCW Ameland komt (deels) te vervallen. Dit onderdeel wordt dan niet meer uitbesteed. Dit betekent dat dit financiële consequenties heeft voor SCW Ameland. Welzijnswerk wordt dan niet meer afgenomen bij SCW Ameland. Alleen de kinderopvang/PSZ zal dan nog subsidie ontvangen voor VVE van de gemeente. Feitelijk betekent dit dat de welzijnstak van SCW Ameland hiermee ophoudt te bestaan. De gemeente voert deze taak dan immers zelf uit. (Ook 0.1 fte schoonmaak minder bij 't Wantij!)
- Onderzocht moet worden of de tak KOV/PSZ als zelfstandige eenheid levensvatbaar is. SCW kan dan met KOV/PSZ doorgaan. De medewerkers (sociaal cultureel werkers) kunnen dan worden overgenomen door de gemeente. Met de subsidie wordt o.a. circa 0,5 fte leidinggevende ingehuurd/ingezet. Ook dit onderdeel komt te vervallen. Overname van deze medewerker is niet aan de orde omdat er reeds een coördinator gebiedsteams is bij de gemeente. De formatie hiervan kan worden uitgebreid tot circa 1,0 fte (coördinatieteam sociaal werk, inclusief Gebiedsteam)
- Deze variant heeft de beëindiging van de welzijnstak van SCW Ameland tot gevolg. Het afbouwen van de werkzaamheden gaat gepaard met 'overgangskosten'. Er dient in kaart gebracht te worden (na definitieve keuze op de varianten) hoe hoog deze kosten zullen zijn.
- Coördinator Gebiedsteam, medewerkers Gebiedsteam, Buurtsportcoaches in dienst nemen en niet meer via subsidie en/of inhuur inzetten.
- Muziekonderwijs dient anders te worden ingericht. Moet er voor muziekonderwijs bijvoorbeeld een eigen stichting worden opgericht? Of dient aansluiting gevonden te worden bij een bestaande stichting, bijvoorbeeld 't Camminghahuus of 't Wantij? Of is er een andere inrichting van het muziekonderwijs nodig?
- Zorgvuldig proces overname personeel.
- Door het vervallen van de welzijnstak van SSCW Ameland wordt de dorpshuisfunctie in Hollum en Nes anders. Anders laten functioneren onder SSCWA of overname door 't Camminghahuus of 't Wantij, nieuwe stichting.

Scenario 2 “De gemeente besteedt zoveel mogelijk taken uit” is eveneens uitgewerkt in twee varianten. Ze hieronder de afbeelding van variant 1 en 2.

Scenario 2 (variant 1)

In deze variant besteedt de gemeente de volgende taken uit aan een externe welzijnsorganisatie:

- Gebiedsteam
- Sociaal werk (inclusief buurtsportcoaches en Vrijwilligers Steunpunt Ameland (VSA)
- Beheer dorpshuisfuncties (inclusief schoonmaak)
- Muziekonderwijs

- Kinderopvang blijft extern georganiseerd.

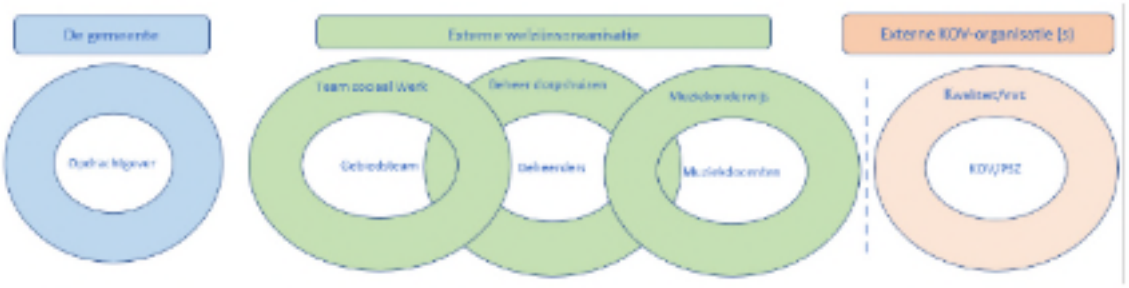

Scenario 2 (variant 2)

In deze variant besteedt de gemeente de volgende taken uit aan een externe welzijnsorganisatie:

- Sociaal werk (inclusief buurtsportcoaches en Vrijwilligers Steunpunt Ameland (VSA)
- Beheer dorpshuisfuncties (inclusief schoonmaak)
- Muziekonderwijs

- Het gebiedsteam blijft bij de gemeente
- Kinderopvang blijft extern georganiseerd.

Voordelen

- In de opdrachtverstrekking is middels de opdrachtformulering een duidelijk onderscheid te maken tussen de functie sociaal werk en de verbinder-/makelaarsfuncties binnen de dorpshuisfunctie.
- De gemeente kan vanuit haar rol als opdrachtgever zakelijk vormgeven aan de wijze waarop het welzijnswerk wordt vormgegeven. De gemeente is zakelijk opdrachtgever voor de organisatie die het sociaal werk gaat uitvoeren, en kan zo tijdig bijsturen.
- Voordeel is dat het sociaal team/ gebiedsteam en de beheerders vanuit 1 organisatie kunnen worden aangestuurd (variant 1)
- De muziekdocenten zijn ondergebracht bij de welzijnsorganisatie, hiermee is er een passende plek voor hun activiteiten georganiseerd.

Nadelen

- Nadeel bij het in de markt zetten van de opdracht is dat de gemeente geen richting kan meegeven wie de winnaar wordt van een aanbesteding. En ook tijdens de looptijd is sprake van inflexibiliteit.
- De samenwerking tussen de consulenten Wmo/Jeugd/Participatie (blijven in dienst bij de gemeente) en de overige medewerkers in het gebiedsteam dienen goed gefaciliteerd te worden, evenals de samenwerking tussen het gebiedsteam en het team sociaal werk. Qua aansturing dienen hier goede afspraken te worden gemaakt (variant 1).
- Deze knip binnen het gebiedsteam kan tot meer afstemming leiden en meer bureaucratische handelingen (variant 1)
- De samenwerking tussen het gebiedsteam (blijft binnen de gemeente) en het team sociaal werk dienen goed gefaciliteerd te worden. De aansturing van het gebiedsteam ligt bij de gemeente, de aansturing van het team sociaal werk ligt bij de welzijnsorganisatie. Qua eenduidige aansturing dienen hier goede afspraken te worden gemaakt om te voorkomen dat de samenwerking niet goed tot stand komt (variant 2)

Consequenties (scenario 2, variant 1 & 2)

- Er zijn twee routes om de nieuwe welzijnsopdracht bij een derde te beleggen. Er kan worden gekozen om de huidige welzijnsorganisatie de nieuwe opdracht te laten uitvoeren. Hiervoor dient een nieuwe subsidieovereenkomst te worden opgesteld. Voorwaarde is dat KOV/PSZ geen onderdeel uitmaakt van de welzijnsorganisatie. Er moeten gescheiden financieringsstromen tussen welzijnswerk en kov/psz bestaan. Ook kan de opdracht in de markt worden gezet (aanbesteden). Dit moet dan een Europese aanbesteding zijn. Dit kan op klassieke manier, maar ook via de SAS-procedure (Sociale en specifieke diensten). Binnen deze vorm van aanbesteden is dialoog mogelijk met aangemelde partijen.
- Nadeel bij het in de markt zetten van de opdracht is dat de gemeente geen richting kan meegeven wie de winnaar wordt van een aanbesteding. De selectiecriteria en gunningscriteria worden vooraf bepaald. De inschrijvende partijen worden op basis van deze criteria beoordeeld op basis waarvan de beste organisatie wint. De prijs kan tegenvallen (in de praktijk inflexibel). Met een aanbesteding kunnen de huidige partijen buiten de boot vallen. Voor SCW heeft dit de grootste consequenties aangezien zij nu het welzijnswerk uitvoeren. Als zij de opdracht verliezen, betekent dit dat SCW voor het deel welzijnswerk zal worden opgeheven. Een overnameplicht van het huidige personeel kan als eis worden opgenomen in de aanbesteding.
- Zowel bij een subsidie of een overeenkomst (aanbesteding) kan de gemeente de opdrachtbeschrijving scherp formuleren en kunnen geïnteresseerde partijen hierop hun plan van aanpak opstellen. De gemeente richt zich hierbij op het "wat" – wat willen we bereiken en de organisatie(s) beschrijving het "hoe" – hoe zorgen zij ervoor dat de gewenste resultaten worden bereikt en welke activiteiten gaan zij hiervoor verrichten.

Scenario 3 Beheer – schoonmaak dorpshuisfunctie

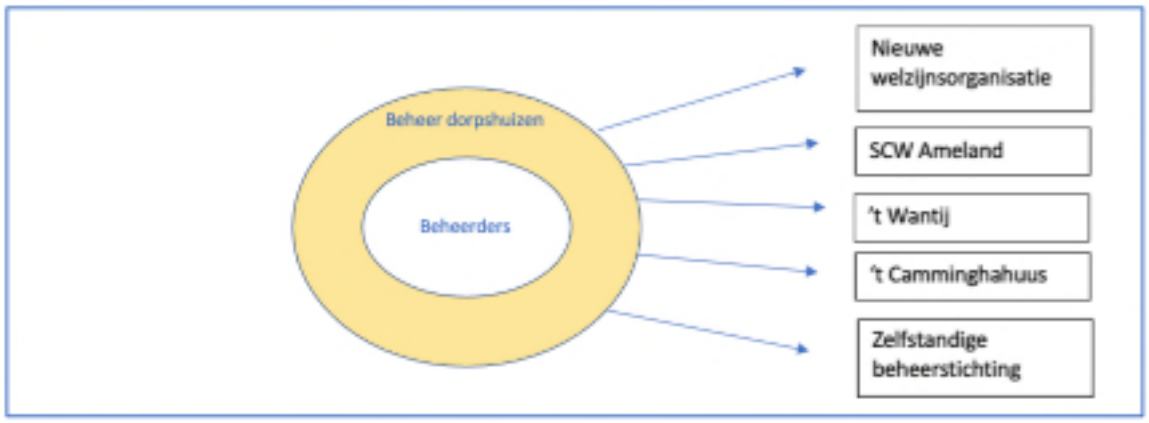

Ontwikkeling dorpshuisfunctie

- Activiteiten binnen het dorp worden georganiseerd voor en door inwoners.
- Er is per dorp een verbinder/makelaar die inwoners faciliteert bij het organiseren van activiteiten, de verbinder/makelaar heeft zicht op alle ruimten (binnen het maatschappelijk vastgoed) en plant de activiteiten in.
- Activiteiten die bijdragen aan de ambitie en doelstellingen van de gemeente komen in aanmerking voor een incidentele subsidie
- De gemeente faciliteert de dorpen met de instandhouding van voldoende ruimten voor activiteiten.
- Exploitatie dorpshuizen behoort niet tot de taken van de beheerders.

Voor de verbinders/makelaars (voorheen: beheerders) (die nu in dienst zijn bij SSCW Ameland) dient binnen het nieuw te kiezen scenario een plek gevonden te worden. Als de gemeente ervoor kiest om dit niet zelf uit te voeren, dan zijn er vier opties. Zie afbeelding hierboven. In alle gevallen dienen de beheerders ten dienste gesteld te worden van de aanwezige vier dorpen/dorpshuisfuncties. In de huidige situatie worden de beheerders ingezet bij twee dorpshuizen.

Er kan voor gekozen worden om de beheerders in dienst te laten komen van de nieuwe welzijnsorganisatie (dit heeft de voorkeur). Mocht de gemeente zelf wel het sociaal werk willen uitvoeren, maar niet de beheersfunctie. Dan kan ervoor gekozen worden om een van de bestaande dorpshuisstichtingen als werkgever te laten fungeren voor de beheersfunctie of een geheel nieuwe stichting op te laten richten. Deze laatste variant heeft niet de voorkeur, aangezien voor een nieuwe stichting ook weer een nieuw bestuur moet worden opgericht. Dit kost tijd en geld om dit te realiseren. Let op, voor de dorpshuizen in Nes en Hollum wordt de exploitatie van de dorpshuizen nu gedaan door SSCW Ameland. In de nieuwe situatie moeten ook deze dorpshuizen door en voor vrijwilligers worden georganiseerd. Vergelijkbaar als 't Wantij en 't Camminghahuus. Dit betekent dat deze dorpshuizen een zelfstandige stichting moeten oprichten of zich aansluiten bij 't Wantij en 't Camminghahuus.

Scenario 4 Peuter- en kinderopvang

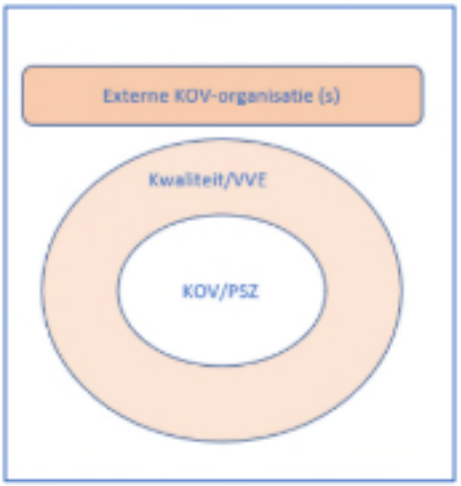

De gemeente heeft de wettelijke verantwoordelijkheid om toezicht te houden op de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie en de kinderopvang. De GGD heeft de opdracht van de gemeente gekregen om deze opdracht "het toezien op de kwaliteit" uit te voeren. Zowel het SSCWA als 't Wantij voeren kinderopvang en peuterspeelzaalwerk uit. Zij ontvangen subsidie van de gemeente voor het uitvoeren van voor- en vroegschoolse educatie (VVE). Kinderopvang is een commerciële (vraaggerichte) activiteit. Vergoedingen voor kinderopvang vanuit het Rijk verloopt tussen de kinderopvangorganisatie, de ouders en het Rijk. Belangrijk uitgangspunt voor de gemeente is dat VVE aan alle peuters worden aangeboden, doelgroepkinderen krijgen extra dagdelen aangeboden.

Voor- en nadelen:

- Kinderopvang is een markgerichte activiteit, dit betekent dat de gemeente daar beperkt op kan sturen. De sturingsinstrumenten zijn toezicht op kwaliteit en subsidievoorwaarden VVE.
- De gemeente is bezorgd over de toekomstbestendigheid van de kwaliteit van de kinderopvang en VVE. Hierin kan functioneler worden samengewerkt tussen beide organisaties. De thema's waarop deze samenwerking gewenst/noodzakelijk is, kunnen worden opgenomen in de voorwaarden (de vernieuwing) van de huidige subsidieafspraken.
- We gaan er vanuit dat SSCWA blijft bestaan voor enkel kinderopvang en peuterspeelzaalwerk. Mocht SSCWA echter zelf anders besluiten (immers het is een zelfstandige instelling) dan dienen de consequenties daarvan onderzocht te worden.

Consequenties

- Onderzoek moet plaatsvinden of SCW met het onderdeel KOV/PSZ als zelfstandig onderdeel door kan en door wil. Dit geldt ook voor 't Wantij aangezien hun verdienmodel wijzigt inzake de huur.
- Nieuwe (gebruikers)overeenkomst inzake huur ruimten.
- Subsidieafspraken VVE dienen aangescherpt te worden op de thema's waarop samenwerking is gewenst tussen de twee KOV-organisaties (specifiek voor deskundigheidsbevordering) en onderzoek naar IKC-vorming.

Bijlage 2 Rekenmodel doorrekening scenario's

Bijgevoegd als separaat document.

Tabel 1

Begroting gemeente	Huidige situatie	
Sociaal Werk	**€ 489.066**	
Coordinator gebiedsteam (inhuur)	€ 55.000	
Medewerker gebiedsteam (inhuur Tintengroep)	€ 94.556	
Medewerker gebiedsteam (inhuur MEE Noord)	€ 60.010	
Buurtsportcoaches	€ 85.000	
Subsidie SCW (incl. 0,5 fte beheer)	€ 194.500	
Dorpshuisfunctie	**€ 89.500**	
Beheer dorpshuizen (1,5 fte in subsidie SCW)	€ 82.500	
Subsisie dorpshuizen	€ 7.000	
Kinderopvang	**€ 108.000**	
SCW - kwaliteit	€ 50.000	
SCW - toegang	€ 5.000	
t Wantij - kwaliteit	€ 50.000	
t Wantij - toegang	€ 3.000	
Muziekonderwijs	**€ 15.500**	
Extra subsidie inhoudelijke ontwikkeling	**€ 40.000**	
TOTAAL beschikbaar budget	**€ 742.066**	

Tabel 1

Scenario 1, variant 1	fte	Inhuur	*Eigen dienst*	
Sociaal werk		**€ 545.010**	**€ 478.730**	
Sociaal cultureel werk (schaal 9)	2,0	€ 195.000	*€ 170.000*	
Coordinator team sociaal werk en gebiedsteam (schaal 10) is 0,5 wordt 1.0 fte	1	€ 110.000	*€ 95.000*	
Medewerker gebiedsteam maatschappelijk werk en jeugd (schaal 9)	0,778	€ 95.000	*€ 66.130*	
Medewerker gebiedsteam clëntondersteuning (schaal 9)	0,56	€ 60.010	*€ 47.600*	
Buurtsportcoaches	1,4	€ 85.000	*€ 70.000*	
Deskundigheidsbevordering (7,5 %), inclusief intervisie en		€ 0	€ 30.000	
Dorpshuisfunctie		**€ 110.000**	***€ 102.000***	
Verbinder/makelaar (schaal 5)	2	€ 110.000	*€ 102.000*	
De onderstaande posten worden extern uitgevoerd. Deze kosten				
Subsidie s dorpshuizen		**€ 7.000**	***€ 7.000***	
Kinderopvang		**€ 108.000**	***€ 108.000***	
SCW - kwaliteit		€ 50.000	*€ 50.000*	
SCW - toegang		€ 5.000	*€ 5.000*	
t Wantij - kwaliteit		€ 50.000	*€ 50.000*	
t Wantij - toegang		€ 3.000	*€ 3.000*	
Muziekonderwijs		**€ 15.500**	***€ 15.500***	
TOTAAL		**€ 785.510**	**€ 711.230**	
Verschil inhuur /eigen dienst				*€ 74.280*
Verschil t.o.v. de huidige begroting		*-€ 43.444*	*€ 30.836*	

Tabel 2

Scenario 1, variant 2	fte	Inhuur	*Eigen dienst*	
Sociaal werk		**€ 545.010**	**€ 478.730**	
Sociaal cultureel werk (schaal 10)	2,0	€ 195.000	*€ 170.000*	
Coordinator team sociaal werk en gebiedsteam (schaal 10) is 0,5 wordt 1,0 fte	1	€ 110.000	*€ 86.000*	
Medewerker gebiedsteam maatschappelijk werk en jeugd (schaal 9)	0,719	€ 95.000	*€ 66.150*	
Medewerker gebiedsteam ouderenondersteuning (schaal 9)	0,56	€ 60.010	*€ 47.690*	
Buurtsportcoaches	1,4	€ 85.000	*€ 70.000*	
Beschaduwheidsbevordering (7,2%), inclusief interviein en		€ 0	€ 30.000	
De onderstaande posten worden extern uitgezocht. Deze kosten blijven hetzelfde.				
Dorpshuisfunctie		**€ 117.000**	**€ 117.000**	
Verbinder/makelaar (schaal 8)	2	€ 110.000	*€ 110.000*	
Subsidie o dorpshuizen		€ 7.000	*€ 7.000*	
Kinderopvang		**€ 108.000**	**€ 102.000**	
SOK - kwaliteit		€ 50.000	*€ 50.000*	
SOK - toegang		€ 5.000	*€ 2.000*	
't Kantij - kwaliteit		€ 50.000	*€ 50.000*	
't Kantij - toegang		€ 3.000	*€ 2.000*	
Muziekonderwijs		**€ 15.500**	**€ 15.500**	
TOTAAL		**€ 785.510**	**€ 719.230**	
Verschil inhuur /eigen dienst				*€ 66.280*
Verschil t.o.v. de huidige begroting		*-€ 42.444*	*€ 22.836*	

Tabel 3

Scenario 2, variant 1	fte	Uitbesteden	
Sociaal werk		**€ 545.010**	
Sociaal cultureel werk (schaal 9)	2,0	€ 195.000	
Coordinator team sociaal werk en gebiedsteam (schaal 10) is 0,5 wordt 1.0 fte (= +0.5 fte)	1	€ 110.000	
Medewerker gebiedsteam maatschappelijk werk en jeugd (schaal 9)	0,778	€ 95.000	
Medewerker gebiedsteam cliëntondersteuning (schaal 9)	0,56	€ 60.010	
Buurtsportcoaches	1,4	€ 85.000	
Deskundigheidsbevordering (7,5%), inclusief intervisie en Extra subsidie inhoudelijke ontwikkeling			
Dorpshuisfunctie		**€ 117.000**	
Verbinder/makelaar (schaal 5)	2	€ 110.000	
Subsidie s dorpshuizen		€ 7.000	
Kinderopvang		**€ 108.000**	
SCW - kwaliteit		€ 50.000	
SCW - toegang		€ 5.000	
t Wantij - kwaliteit		€ 50.000	
t Wantij - toegang		€ 3.000	
Muziekonderwijs		**€ 15.500**	
TOTAAL		**€ 785.510**	
Verschil t.o.v. de huidige begroting		**-€ 43.444**	

Tabel 4

Scenario 2, variant 2	fte	Uitbesteden	Zelf uitvoeren	
			Inhuur	*Eigen dienst*
Sociaal werk		**€ 335.000**	**€ 210.010**	**€ 169.480**
Sociaal cultureel werk (schaal 9)	2,0	€ 195.000		
Coordinator team sociaal werk en gebiedsteam (schaal 10) is 0,5 wordt 1,0 fte (= +0,5 fte)	2 * 0,5 fte	€ 55.000	€ 55.000	€ 47.500
Medewerker gebiedsteam maatschappelijk werk en jeugd (schaal 9)	0,778		€ 95.000	€ 66.130
Medewerker gebiedsteam cliëntondersteuning (schaal 9)	0,56		€ 60.010	€ 47.600
Buurtsportcoaches	1,4	€ 85.000		
Deskundigheidsbevordering (7,5%), inclusief intervisie en coaching		€ 0		€ 8.250
Dorpshuisfunctie		**€ 117.000**		
Verbinder/makelaar (schaal 5)	2	€ 110.000		
Subsidie s dorpshuizen		€ 7.000		
Kinderopvang		**€ 108.000**		
SCW - kwaliteit		€ 50.000		
SCW - toegang		€ 5.000		
t Wantij - kwaliteit		€ 50.000		
t Wantij - toegang		€ 3.000		
Muziekonderwijs		**€ 15.500**		
		€ 575.500	**€ 210.010**	*€ 169.480*
TOTAAL			*€ 785.510*	*€ 744.980*
Verschil t.o.v. de huidige begroting			-€ 43.444	-€ 2.914